

M. ŞEHMUS GÜZEL

FRANSA SİYASETİNE GİRİŞ

KİTAP İKİ

CHIRAC YILLARI, GENÇLİK HAREKETİ, EYLEMLER

ekitap.ayorum.com

M. ŞEHMUS GÜZEL

FRANSA SİYASETİNE GİRİŞ
KİTAP İKİ: CHIRAC YILLARI, GENÇLİK
HAREKETİ, EYLEMLER

Bu çalışmalarını bir ekitabta toplamaya karar verince hepsini tek tek ve başından sonuna yeniden okudum, birkaç düzelti, bir-iki çıkarma, bir-iki de ek yaptım. Bu haliyle işe yarayabileceğini düşünüyorum. Yazılış tarihleri metinlerin altında parantez içinde.

ekitap biçiminde sunumu: Kasım 2020

Yapıt: M. Şehmus GÜZEL

Teknik yönetmen ve kapak: Ferruh DİNÇKAL

Dizgi : MŞG

İSBN : Belki gelecek. Belki gelmeyecek. Zamana, duruma, gelişmelere bağlı.

Bu yapıtın yayın hakları yazarına aittir.

Kitaptan edinmek için iletişim: Gerekirse. Şimdilik ekitab.ayorum.com deyin, tıklayın, "indirin", götürün.

Hediyemizdir.

İÇİNDEKİLER

<i>SUNU FRANSA SİYASETİNE GİRİŞ İÇİN KISA VE FAYDALI NOTLAR.....</i>	<i>5</i>
<i>2002 CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMİ.....</i>	<i>9</i>
<i>BİR MAYIS İKİBİNİKİ: TARİHİ</i>	<i>16</i>
<i>“TELEVİZYONUNUZU KAPAYINIZ GÖZLERİNİZİ AÇINIZ!”</i>	<i>21</i>
<i>2002 MİLLETVEKİLİ SEÇİMLERİ : CHIRAC BÜTÜN İKTİDARA SAHİP ARTIK.....</i>	<i>33</i>
<i>2006 : GENÇLİK HAREKETİ : KÖLELİĞE KARŞI DİRENİŞTE BİRLEŞTİ GENÇLİK....</i>	<i>38</i>
<i>ECELİ GELEN KEDİ.....</i>	<i>40</i>
<i>ORTAK CEPHE</i>	<i>44</i>
<i>TAŞRADA ÇAKTI KIVILCIM.....</i>	<i>48</i>
<i>MAYIS 68 TARİH / MAZİ OLDU. GELECEK YENİ GENÇLİK</i>	<i>51</i>
<i>EYLEMLER</i>	<i>52</i>
<i>GÖSTERİ VE YÜRÜYÜŞLER</i>	<i>56</i>
<i>YENİ TÜR EYLEMLER</i>	<i>58</i>
<i>ELVEDA VİLLEPİN</i>	<i>60</i>
<i>VİLLEPİN İÇİN EK</i>	<i>63</i>
<i>ORTAK VE GENİŞ CEPHE</i>	<i>65</i>
<i>GENÇLERİN ÖRGÜTLERİ.....</i>	<i>68</i>
<i>EŞGÜDÜM ULUSAL KOMİTESİ</i>	<i>70</i>
<i>MÜCADELEDE BÜYÜMEK</i>	<i>71</i>
<i>ÇOK KISA KAYNAKÇA</i>	<i>74</i>

SUNU FRANSA SİYASETİNE GİRİŞ İÇİN KISA VE FAYDALI NOTLAR

İki türlü seçimler nasıl yapılıyor? İki tur arasında kaç gün bekleniyor? Televizyondaki atışmalar ne işe yarıyor? Ve daha bir dizi soruya hemen başlarken hazırlık niyetine yanıt vermeye çalışayım:

Cumhurbaşkanlığı, milletvekili, belediye, bölge, il özel idareleri seçimleri ... iki turludur.

İki tur arasındaki zaman süresi, cumhurbaşkanlığı seçiminde (élection présidentielle) 15 gün, milletvekili seçimlerinde (élections législatives) bir haftadır...

Fransa Cumhuriyeti Parlamentosu Millet Meclisi ile Senato'dan oluşuyor.

Senatörler Fransa'da hâlâ genel oyla değil "büyük" veya "ikinci" seçmenler adı verilenlerce seçiliyor. Seçimi epey komik ve farklı, es geçilebilir, şu not hariç: 1930'lardan beri Senato kurum olarak defalarca kaldırılmak istendi ama bir türlü kaldırılamadı, günümüzde de "altından garaj" rolünü oynuyor veya "cumhuriyet fren". Millet Meclisi'nin kabul ettiği bir tüzel metni ilk geldiğinde değiştirebilir ve Millet Meclisi'ne geri gönderebilir. Ama ikinci kez dönüp gelince artık aynen kabul etmek zorundadır.

2002'de Cumhurbaşkanı sağcı Jacques Chirac'ın Sosyalist Partili Başbakanı Lionel Jospin'in yerleşik kurumları alt-üst etme merakı, arzusu ve ısrarı sonucu cumhurbaşkanlığı görev süresi 7 yıldan 5 yıla indirildi ve milletvekili seçimlerinin de hemen sonra yapılması kanunlaştırıldı. Bunun sonucunda 2002'den itibaren nisan sonu ve

mayısın ilk haftası cumhurbaşkanlığı seçimine haziran ayı ise milletvekili seçimleriyle geçiyor. 5 yılda bir.

İşin en çarpıcı yanı, fransız siyaset sahnesindeki en beceriksizlerden, kendini çok beğenmiş ama son derece yetenezsizlerden biri olan Jospin'in bizzat kendi yarattığı kanunun, bu kanunun kurduğu siyasi düzenin kurbanı olmasıdır: Jospin 2002 cumhurbaşkanlığı seçiminde, yani ilk kez 5 yıllık cumhurbaşkanlığı için yapılan seçimde, ikinci tura kalamayarak, Fransa'da bir şok yarattı. Birçok siyasetbilimcinin ve gözlemcinin "Deprem" diye isimlendirdiği:

Çünkü ilk kez bir nazi hayranı ikinci tura kalıyordu. Evet ikinci tura kalan aşırı sağcı, ırkçı, yabancı ve Yahudi düşmanı, faşist Jean-Maire Le Pen'di. İki tur arasındaki 15 gün içinde Fransa'da yer yerinden oynadı: Gösteri ve yürüyüşsüz tek gün geçmedi. Ama kötülük yapılmıştı bir kez. Fransız Komünist Partisi (FKP) militanları bile Jacques Chirac'a oy verilmesi için çağrı yaptılar, bildiri dağıttılar. Bu da bir ilkti. Amaç çünkü Le Pen'in oy oranının enaz düzeyde tutulmasıydı. Öyle de oldu. Le Pen yüzde 18'de kaldı. Chirac yüzde 82 ile kazandı. Böylece "vote utile" konsepti de doğdu: "Yararlı oy": Oy pusulasını Demokrasi'den, Cumhuriyet'ten yana kullanmak.

Aradan beş yıl geçti: 2 Nisan ve 6 Mayıs 2007'deki cumhurbaşkanlığı seçiminde Sarkozy Ségolène Royal'i önce televizyondaki tartışmada, klasikleşmiş tv "maçında", sonra ikinci turda yendi. Bir önceki seçimde Chirac "nefret ettiği" Le Pen'le el sıkışmamak, karşı karşıya gelmemek için redetmişti televizyon "débat"sını. 2007'de Sarkozy "daha iyi oynadı" ve Bayan Royal'i kızdırarak, sinirlendirerek maçı ve seçimi kazandı, yüzde 53 ile. 2012'ye kadar görevde kalabildi. Sarkozy'nin seçim kampanyası için Libya devleti lideri/"Rehberi" Kaddafi'den yasadışı yollardan

elli milyon öro aldığı, seçim kampanyasını bu parayla yürüttüğü iddiaları 2018 başında Sarkozy hakkında dava açılmasına yol açtı, 48 saat kadar gözaltında tutulduktan sonra. Koskoca bir eski cumhurbaşkanı... Bu meseleyle ilgili beş ayrı suçlamayla hakkındaki işlemler Ekim 2020’de de sürüyor... Bu hamur daha çok su kaldırır.

Ségolène’in rövanşını 2012’de “hayat arkadaşı” ve çocuklarının babası ama evli olmayan François Hollande aldı: TV’de Sarkozy ile dalga geçer havada. Sahada yüzde 51 ile...

Sarkozy ve Hollande deneyiminde dikkat çeken ikisinin de sadece 5’er yıl görevde kalmalarıdır.

Hatta Hollande, cumhurbaşkanlığının son aylarında ikinci kez seçime bile girmeyeceğini açıklamak gereğini duydu. Çünkü bu denli beceriksiz ve bu denli “yalancısı” görülmemiştir. Hiçbir vaadini tutmayan cumhurbaşkanları yarışında birincilik Hollande’da. Şimdilik (!)

Fransa’da böylece belki beşer yıllık cumhurbaşkanı dizisi başlamış oluyor.

Hollande’ın Fransa Cumhuriyeti’ne en büyük “iyiliği” ise, hayatında hiçbir seçime girmemiş ve her bakımdan teknokrat tanımına yüzde yüz uyan bir genci, Emmanuel Macron’u cumhurbaşkanlığı danışmanlığından alıp Ekonomi ve Maliye Bakanı yapmasıdır. Macron’un şimdi nerede olduğu ise biliniyor. Bu makama nasıl geldiğini aşağıda göreceğiz. Günümüzde Hollande onu arada bir eleştirmekten zevk alıyor ama bu hiçbir işe yaramıyor.

Siyasi hayatta “ölüm” olmaz ama Hollande belki Fransa Siyaset Tarihi’nde hiç iz bırakamayanlar arasında yer alacak.

Macron'a gelince seçim kampanyası sırasında kurduğu siyasi harekete "En Marche" ismini takması ve kısaltılmasının EM yapılması isimlerinin ilk harflerini çağrıştırmaması, bencillik, kendini büyük, ne büyüğü kardeşim en büyük sanmak aşkının derecesini gösteriyor mu sorusunu sorduruyor.

EM (Emmanuel Macron) "Özgürlük, Eşitlik, Kardeşlik" sloganını "Bireysellik, Bencillik, Ultraliberalizm" sloganı ile değiştirmek mi istiyor? Öyle görünüyor. Bir de kendini "Jupiter" yerine koyması, "Kral" gibi davranması. Herkesi küçük görmesi. Hollande kıskanmasın da ben mi kıskanayım? "Dünkü çocuk"! "Görmemiş!"

2017'de Macron cumhurbaşkanlığı seçimi ikinci turuna Fransız iç siyasetinden kaynaklanan konjonktürel, devresel etkenlerin sonucu kaldı. Uzun uzadıya yazılabilir. Kanımca tayin edici etkenlerden en belirleyicisi Sosyalist Parti adayının ilk tur öncesinde La France Insoumise (Başegmez Fransa) adayı ile birleşmemesindedir. Bu konuya da birazdan değineceğim.

İkinci tura bir şans eseri kalan Macron, karşısındaki Marine Le Pen'i "débat télévisuel"de madara etti. İkinci turu da "oyynamadan kazandı". Marine Le Pen yine de oyların yüzde 33'ünü aldı. 2002'de ikinci tura kalan ve yenilen babasından 15 PUAN FAZLA: Bu sonuç Fransa'da oy sandığına giden her üç kişiden birinin aşırı sağcı, ırkçı Parti liderine oy verdiğinin ispatıdır. Gelecek için korku verici (mi?) Göreceğiz.

NOT: Bir fikir vermesi açısından Macron-Le Pen tv "maçının" tamamını DEBAT REPLAY INTEGRAL DU 3 MAI 2017'dan izlemek olası.

2002 CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMİ

İlk turu 21 Nisan 2002’de ikinci turu 5 Mayıs’ta yapılan cumhurbaşkanlığı seçimi birçok açıdan dikkat çekiciydi:

İlk kez onaltı aday bulunması ve bunların dördünün kadın olması örneğin. Dört kadından birinin ise Siyah olması. Fransa tarihinde ilk kez rastlanan bir olgu.

Seçim ilginç geçmeye adaydı. İlginç geçmesine ilginç geçti ama tahmin edilen noktalarda değil. Bu konuda Fransa Seçimlerinde le Pen Lekesi isimli kitabımda (Odak Kitap, İstanbul, 2002) birçok noktayı açıklamaya çalıştım. Burada kısa bir girişten sonra bazı meselelere değinmek istiyorum.

Fransa 21. Yüzyılın ilk cumhurbaşkanını, 5. Cumhuriyetin 5. cumhurbaşkanı Jacques Chirac’ı 5. ayın 5’inde seçti. Ancak iki tur arasında yaşananlar neredeyse “tam bir asırlık” dedirtecek cinstendi: O kısa süre içine dünya kadar şey sığdırdı:

Her gün birçok kentte onbinlerin, yüzbinlerin katılımıyla düzenlenen gösteriler... Son derece genç, son derece içten göstericiler... Herkesin “günümüz gençleri siyasetle ilgilenmiyor” türünden nameler ettiği bir zaman diliminde gençler söylenenlerin palavra olduğunu ispat ettiler.

Beşinci Cumhuriyetin en uzun ömürlü hükümetinin başbakanı ve seçimdeki en şanslı iki adaydan biri olan Lionel Jospin, ikinci tura kalamadı: Seçimin birinci turunun ve Fransa siyasi tarihinin son yıllardaki en önemli özelliği burada yatıyor: 1969 cumhurbaşkanlığı seçiminden bu yana ikinci kez SOL BİR ADAY İKİNCİ TURA KALAMAMASI.

Jospin'in yenilgisi aynı zamanda seçim kampanyasının sloganlarını, afişlerini vesairesini "ayarlamakla" görevli pek ünlü Jaques Seguela'nın da yenilgisidir. Bu pek kimsenin dikkatini çekmedi: Seguela'nın geçmiş "yenilgilerden" ders çıkarmış olması sonucu bu kez "ortalarda pek görünmemesinin" bu konuda rolü var elbette.

Seçimin birinci turuna Le Pen'in kirli, pis ve mide bulandıran yüzü düştü: Kapkara bir leke olarak. İşte seçimin iki turu arasında Fransa'da siyasi ve toplumsal canlılık ve eylemliliğin nedeni bu: Irkçı, faşist, yabancı ve Yahudi düşmanı bir yalancının devletin en yüksek makamına seçilebilir bir konuma girmesi. Elbette toplama ve çıkarma bilen herkes O'nun seçilmesinin mümkün olmadığını tahmin ediyordu. Ama, "ne olur ne olmaz, bakarsınız seçilir" diye iki tur arasında uyuyamayan, kâbuslar içinde kıvranan insan sayısı çoktu.

Le Pen'in ikinci tura kalması Fransa'da daha kalıcı olan bir "siyasi bunalıma" mı işaret ediyor?

Seçmenlerin bir bölümü, televizyon kanalları arasında gezinti yaparcasına, bir seçimde sola, diğerinde sağa veya kimi zaman, ve birçoğu açısından "iktidar partilerini", iktidara aday partileri "protesto" anlamında, aşırı sağa oy veriyor. Bu nedenle kimi siyasetbilimcisi "zapping electoral"dan bahsetti: Bu saptama bu seçimler için mutlaka daha doğru.

İki tur arasında gençlerin eylemleri yanında, futbolcuların, rugby oyuncularının, sanatçıların, sinema ve tiyatro oyuncularının, yönetmenlerin, şarkıcıların Le Pen'e karşı gösteri, toplantı, seyir düzenlemeleri de vurgulanmaya değer.

Sol bile Chirac için oy verilmesi çağrısını yapıp, bu konudaki kampanyaya katılınca 5 Mayıs'taki ikinci turda Chirac çok açık

farkla ikinci kez cumhurbaşkanı seçildi: Oyların % 82'sini alarak rekor kırdı. Bu defa "sözleşmesinin" süresi beş yıllıktı.

Le Pen ise yüzde 18 oy oranıyla ilk turdaki "başarısını" yineleyemedi. Dahası kendi kendine hedeflediği % 30 veya 25'lik oranı da bulamadı. Bu, elbette ilk turun sonucunun duyulduğu 21 nisan gecesinden itibaren hiç durmadan ve bilhassa Bir Mayıs'ta doruk noktasına ulaşan FRANSA GENÇLİĞİNİN birliğinden, kararlılığından kaynaklanıyor.

Aynı zamanda bütün sol partilerin ve bu arada birinci tura katılan üç devrimci komünist adayın (dolaylı olarak) Cumhuriyetin "namusunu" kurtarmak için Chirac'a oy verilmesi çağrısını yapmalarına da bağlı. Birinci tura katılan üç devrimci komünist (troçkist) adayın toplam üç milyon kadar oy topladığını (oy verenlerin % 10,5) anımsatmalıyım. İhmal edilmeyecek bir rakam.

Dolayısıyla Le Pen karşısında CUMHURİYETÇİ BİRLİK zafer kazandı. Kazanan sadece Chirac değil, aynı zamanda Cumhuriyet te. Chirac beş yıl için cumhurbaşkanlığı görevine neredeyse kerhen getirildi. Jospin ikinci tura kalsaydı belki Chirac'ı yenebilirdi. Bu elbette ayrı bir öykü, neredeyse siyasi-kurguya yaklaşan bir konu.

Ancak hemen şunu belirtmek gerekiyor: Le Pen birinci turda kendisinin (4 milyon 800 bin) ve 1999'da partisinden ayrılıp küçük nazi partiyi kuran eski sağ kolu Bruno Megret'nin aldığı (660 bin kadar) oyların tamamını ve hatta elli bin kadar fazlasını ikinci turda topladı: O halde, bu sonuç, Le Pen'in ve ırkçı, yabancı düşmanı, faşist ve nazi yanlılarının tuttuğu partisi FN'in (Milliyetçi Cephe) fransız siyasi yelpazesinde ve siyaset sahnesinde yerleşik olduğunun göstergesidir.

İşte bizi öncelikle ilgilendiren nokta budur: Bugün Fransa gibi Avrupa Birliği'nin (AB) lokomotifliğini üstlenen, "çok gelişmiş",

kendisini bütün dünyaya “İnsan Haklarının Ülkesi” olarak tanıtan, herkese “demokrasi dersi” veren, bir devlet sınırları içinde beş milyon beş yüz bin kadar insanın ırkçı ve faşist bir partiye oy vermesi. Bu insanların her birini tek tek ırkçı ve faşist sayamazsak bile ortada son derece ciddi bir meselenin bulunduğu da kesin.

O zaman Fransa’da ırkçı, faşist hareketin kaynaklarını irdelemek gerekiyor:

Nasıl oluyor da böylesine bir parti bu kadar insanı kandırabiliyor? Çünkü bu apaçık bir kandırmadır. Le Pen’in cumhurbaşkanlığı için önerdiği “program” veya FN’nin değişik önerileri yalan ve demagoji örnekleridir. Bunları ciddiye alıp tartışmak boşuna zaman yitirmektir. 1972’de FN’i kurduğundan bu yana siyaseti “zehirleyen” bu adamın sürekli kullandığı İSTİSMARDIR, YALANDIR: Örneğin ilk zamanlarda Yahudi düşmanlığı yaptı. Daha sonra “Müslüman ve Arap” düşmanlığına başladı. Hatta zaman zaman “Müslüman”la Arap birbirine karıştırılarak.

FN’i ve liderini tutan adamlar arasında cahillerin sayısının akıl almaz ölçüde olduğunu burada belirtmeliyim. Fransa gibi “çok gelişmiş” bir devlet sınırları içinde resmi rakamlara göre 2,5-3 gayri resmi rakamlara göre 7-8 milyon (bin değil milyon) cahilin, evet okuması ve yazması olmayanın ya da okuma yazmayı öğrendikten sonra unutanların (bu nedenle onlara “illetrés” deniyor) bulunduğunu asla aklımızdan çıkarmamalıyız.

Le Pen “yabancı” korkusunu istismar ediyor. Korku tacirliği yapıyor: Evinizin camı mı kırıldı? O zaman “suçlu” mutlaka komşu kasabadaki “Arap”tır.

Son yıllarda istismar ettiği konulardan biri de asayiş meselesi oldu: Bir hırsızlık mı yapıldı? Yapan mutlaka “yabancı”dır. “Arap”tır. Bu sözcükleri tırnak içinde yazmak gerek; çünkü, Le Pen’in dilinde

bunların anlamları farklı. Örneğin bu adam “yabancı” dediği zaman Fransa’daki “10 milyonu” kastediyor. Evet aynen böyle. Son seçim bildirgesinde aynen yazıyor: “Fransa’da Üçüncü Dünyadan gelen on milyon yabancı var”. Bunun doğru olmadığını herkes biliyor. Le Pen’e oy verenler hariç. Yasalara göre Fransa’ya gelen ve yine yasalara göre çalışan insanların/yabancıların sayısı taş çatlasa iki milyon. Yasadışı çalışan yabancıların sayısı ise tahminlere göre 60 bin. O halde sorun nerede? Sorun Le Pen’in “yabancı” tanımı içine anası veya babası Fransa’ya geldikten bir süre sonra Fransa Cumhuriyeti vatandaşlığını almış olan, Fransa doğumlu yurttaşlarla: Le Pen onların yurttaşlıklarını GERİ ALMAK İSTİYOR. Nitekim bunu apaçık biçimde anlayan değişik ülkelerden gelmiş Fransa Cumhuriyeti yurttaşı çocukları gösterilerde, yürüyüşlerde en önlerdeydiler. Seçim sandıklarında da. Bu seçimlerin kalıcı sonuçlarından biri mutlaka burada: Bu çocukların artık HER SEÇİMDE OY KULLANMANIN bir zaruret olduğunun bilincine varmalarında.

Le Pen ve FN’nin aldığı oylar 1980’lerin başından beri düzenli bir biçimde arttı. Dolayısıyla bu seçimde aldığı 5,5 milyon oy şaşırtıcı değil. 1988 ve 1995 cumhurbaşkanlığı seçimi birinci turunda her seferinde 4,5 milyon kadar oy toplamıştı. Bu kez bir milyon kadar insanı daha kandırdı.

Ancak coğrafi dağılımına baktığımız zaman bu partiye oy verenlerin aynı bölgelerden olduğu ortaya çıkıyor:

Fransa’nın kuzey batısı, doğusu ve güneydoğusunda oy oranı hep yüzde otuza kadar çıkıyor. Örneğin güneyde, Akdeniz kıyısındaki illerde: Nice gibi bir kentte % 30’a yakın. Marsilya ve Toulonda da. Biraz içlere girince Avignon gibi bir kentte de : Bu yörelerin öteden beri Fransa’nın eski sömürgelerinden gelenlerle, getirilenlerle doldurulduğunu anımsamak gerek. Bu tipler, örneğin Cezayir

Bağımsızlık Savaşı sırasında “Cezayir fransızdır, fransız kalmalıdır” diyenler, öteden beri aşırı sağ ve ırkçılar tercih ettiler. Aynı yöreler emeklilerin yerleşip, son yıllarını “güneş ve kumla geçirmek” istedikleri ve “huzur içinde ölmeyi” bekledikleri yerler. Dolayısıyla ırkçılara oy vererek “huzur ve barışı sağlayacaklarını” sanıyorlar/umuyorlar.

Fransa'nın doğusu, özellikle Alsas, öteden beri nazi yanlıların etkili olduğu bir mekan. Burada İkinci Savaşı yıllarından önce, sırasında ve sonrasında nazi Almanya etkisinde kalanlar eksik değil. İkinci Savaş yıllarında işgal altındaki Alsas'da savaş sonrasında bütün naziler ve yandaşları “temizlenmediler”, “yargılanmadılar”: Bu gerçek diğer yöreler, hatta diğer devletler için de geçerli. Dolayısıyla eski naziler fırsatı bulur bulmaz örgütlendiler ve değişik konuları istismar ederek seçimlerde başarılı olmanın yollarını aradılar. Bu mesele bizi Le Pen ve partisinin tarihi kaynakları üzerine düşünmemizi zorunlu kılıyor. Fransa'da Aşırı Sağ ve Irkçılık isimli kitabımda uzun uzadıya anlattığım bu meseleyi kısaca şöyle özetlemek olası:

Fransa'da katolik dinin öteden beri diğer dinlerden olanları dışlaması.

19. Yüzyılda Fransa'da doğan Yahudi düşmanlığının sürgitmesi.

Fransa'da küçük esnaf ve tüccarın öteden beri devlet karşıtı tutumunu siyasi sahnede aşırı sağ ve ırkçı partilerde ifade etmeleri. Bu açıdan Le Pen'in 1956'da, daha 28 yaşında iken UDCA (Esnaf ve Tüccarları Koruma Birliği) isimli partiden milletvekili seçildiğini belirtmeliyim. Bu parti 52 temsilciyle Millet Meclisi'ne girdi o tarihte. Irkçılar, faşistler binbir değişik isimli dernek ve “sendika”da da örgütlü...

1972’de, FN’i, nazilerle işbirliği yapmış, hatta nazi ordusunda asker veya subay olarak çalışmış ırkçılarla kuran Le Pen, o günlerdeki bir dizi küçük ve kimisi gizli, aşırı sağ, faşist ve nazi örgüt ve parti yöneticilerini bir konuda ikna etti: Gizli çalışmak ve “milli ihtilal yaparak iktidara el koymak” yerine seçim yolunu denemek konusunda. Le Pen seçim yoluyla “bu işin olacağına” inanıyordu. 1986’daki milletvekili seçimlerinde FN 35 milletvekili elde etti. Seçim sistemi nisbi temsil olunca böyle bir sonuç olması doğaldı. Bunun üzerine seçim sistemi değiştirildi : Dar bölge çoğunluk seçim sistemine geçildi. FN bir daha o kadar çok sayıda milletvekili çıkaramadı.

Ancak cumhurbaşkanlığı birinci turundaki “başarısı”, Le Pen’e göre, stratejisinin “yerindeliğini” ispatladı: Le Pen rüyasını gerçekleştirdi. İkinci tura kaldı. Ama 2. turda fena halde hezimete uğradı. Peki ya şimdi ne olacak? Le Pen bir dahaki cumhurbaşkanlığı seçiminde 79 yaşında olacak, yeniden adaylığını koyar mı? Birinci turda oy kullanmayı es geçerek görünmez bir kazaya yol açan gençler ve daha az gençler o tarihte aynı hatayı yineler mi? Bunları zaman gösterecek.

BİR MAYIS İKİBİNİKİ: TARİHİ

Bir Mayıs işçi bayramı olmanın ötesinde yeni bir anlam kazandı: İrkçi, faşist, yabancı ve Yahudi düşmanı Le Pen'in cumhurbaşkanlığı seçimi birinci turunda yüzde 16,86 oranında oy alarak ikinci tura kalması üzerine ortaya çıkan ve herkesi son derece şaşkırtan faşizm tehlikesine karşı çığlık atmak.

Evet toplumsal yönü yanında çok açık bir biçimde siyasi bir boyut kazandı İşçi Bayramı.

Sadece bu da değil: Uzun zamandan beri ilk kez çok çok sayıda insanın ve gencin gösterilere katılması: Resmi rakamlara göre 400.000, düzenleyenlerin belirttiklerine göre 500 veya 600.000.

Gösteriyi başından sonuna kadar izleyen biri olarak bir milyona yakın kişinin katıldığını söylemek abartma olmayacak sanıyorum.

Saat ikiyi biraz geçte Paris'te, Republique (Cumhuriyet) Meydanı'ndan başlayan gösteride, son katılımcılar saat yedide ancak Meydanı terk ediyorlardı. Böylesine bir olgu, kalabalığın derecesini gösteriyor.

Hele saat iki buçuk civarında Meydan'ın hali: Geçmişte sadece Rue du Chateau ile Boulevard de Magenta'dan göstericiler gelir Meydan'da buluşurlardı: Yürüyüşe geçmeden önce Meydanı şöyle böyle doldurabilirlerdi. Bugün ise akıl almaz bir şey oldu:

Meydan'a gelen bütün sokak, cadde ve bulvarlardan insan seli akıyordu: Evinden çıkan sele kapılıp geliyor: Bir tanıdık daha Gare du Nord'dan çıkar çıkmaz insan selinin akıntısına katıldığını söyledi: Ve böylece Republique Meydanı ile yürüyüş kolunun Bastille Meydanı'na ilerlemek için girdiği Beaumarchais Bulvarı saat üçe yakın tıkanıp: Meydan ve çevresindeki sokaklar, caddeler,

bulvarlar iğne atsanız yere düşmeyecek oranda tıklım tıklım: Hatta Cirque d’Hiver önündeki bir sokak, bulvar ve küçük bahçeli küçük meydancıkta insanlar ne yürüyebiliyordu ne ilerleyebiliyordu. Bir İngiliz arkadaş fenalık geçirdi. Sadece o değil başkaları da. Yakındaki bir kahve-lokanta geçici olarak “hastaneye” dönüştürüldü. (İngiliz arkadaş daha sonra anlattı: Çocukluğunda bir futbol maçına girerken karışıklık olmuş, atlı polisler müdahale etmiş, arkadaş sıkışınca ölüm tehlikesi atlatmış, o zamandan bu yana bu tür kalabalıklarda bunalıma düşüyor...)

Republique Meydanı ve çevresinde adım atılmaz olunca, düzenleyiciler ve polis yetkilileri kafa kafaya verip bir çare buldular: Yürüyüşün geçeceği yol bir yerine üçe çıkarıldı: Bir kol Voltaire Bulvarını izleyerek Nation (Ulus) Meydanı’na gidecek. Bir kol daha önceden saptanan yolu izleyecek: Bastille’den Nation’a. Üçüncü kol ise Rue de Turenne’i izleyerek yürüyecek...

Böylece nefes alamaz duruma gelen Republique meydanı ve çevresi yavaş yavaş açılmaya başladı: Uçaktan alınan görüntüleri gece haberlerinde izleyince daha açık olarak görmek olanağını buldum: Republique Meydanı’ndan Bastille Meydanı’na, oradan Nation Meydanı’na giden yollar tıklım tıklım: Paris’in bu tarafı şaka maka değil insan dolu... insan seli akıyor...

Cumhurbaşkanlığı seçimi birinci turunda Le Pen’in ikinci tura kalması şokunu atmak için Bir Mayıs bir tür “ilaç” gibi geldi:

Bugünü TEBESSÜM GÜNÜ olarak algılamak da mümkün: Herkes birbirine tebessüm ediyor: Herkes mutlu. Evet çünkü herkes yaptığı işten memnun. Herkes çünkü kendi küçük-büyük pankartıyla ve kendisinin yarattığı sloganıyla sokakları fethetmiş olmanın mutluluğunu yaşıyor. Bugün her birey, hani o normal zamanlarda bencil birey, her insan, Parisli herkes, kabuğunu kırmış, yakınlarını yanına alıp sokağa çıkmış: ORTAK YAŞAMAK

DAHA İYİ DEMEK İÇİN. Kısa süreli bile olsa herkes bugün hep birlikte seslenmek istiyor: FAŞİZME GEÇİT YOK! BİZ BURADAYIZ ÇÜNKÜ.

Daha Gare de L'Est'in dibinde kaldırımda yürürken önünden geçtiğim kloşarlar, caddeden akan gençleri ve çocukları görünce şunu söyledi: "İl ne passera pas!" (Le Pen'i kastederek: "O geçemez/geçmeyecek!").

Daha sonra, Bastille Meydanı'ndan Nation Meydanı'na yönelirken, Saint-Antoine Hastanesi'nin karşısındaki kaldırımda çok yaşlı bir amca gözüme takıldı: Burnunun iki deliğinde birer boru (böyle mi acaba ismi) borular arkasında iki teker üstünde çektiği bir tüpe bağlı (oksijen tüpü mü?), bir elinden kızı olduğunu sandığım genç bir bayan tutmuş: Amcanın gözleri mutluluktan pırıl pırıl: O da coşkulu, hastanenin önünde rastladık ama hastaneden çıkmış değil, büyük olasılıkla evinden geliyor, kızıyla birlikte, "Benim de bu bayramda payım olsun" demiş: Belli. Çok mutlu amca, çok mutlu: Faşizme meydan okumanın yaşı yok.

21 Nisan 2002'de birinci turun sonuçları belli olur olmaz sokakları fetheden çocuklar Bir Mayıs'a gençlik aşısı yaptılar: Son yıllarda, belki hiçbir zaman, böylesine ve bu kadar genç yürümedi Bir Mayıs'ta.

YURTTAŞLIK BİLİNCİYLE DONANMIŞ BÖYLESİNE BİR GENÇLİĞİN UYANIŞI SOL İÇİN DE İLAÇ: Birinci tur sonucundaki şoku atlatmak için buna herkesin, hepimizin ihtiyacı var.

Saat 16.30, bir radyo aktarıyor: "Emniyet Müdürlüğü Republique'den Nation'a gidiş için ikinci bir yol açtı. Polis rakamlarına göre katılanların sayısı 400.000." Dinleyenlerden hep bir ağızdan müthiş bir zafer çılgılığı...

Sloganların her biri tam anlamıyla birer buluş:

“Fransa’nın çocuğu. Direniş çocuğu.”

Bir başkası, Le Pen’in birinci turda aldığı oy oranını, 16,86’yı, almış: Birinci altıyı tepetaklak yatırmış, son iki rakamın ise yerini değiştirmiş ve sonuçta 1968’i bulmuş ve sloganını yazmış: “16,86 %, 1968: Revolution! (Devrim): faşistlere karşı sokakta hep beraber!”

Bir başkası “ALARM! İMDAT LE PEN!” demiş.

Bir sonraki ise tiyatro sahnesiyle Sen nehrini eşleştiriyor: “Tous en scène pour ne pas finir à la Seine” (Sen Nehrinde ölmek için herkes sahneye”).

Daha pek çok slogan ve pankart bulmak olası. İşte bir-iki tane daha: “Bir göze karşı iki göz. Bir dişe karşı ağız-burun.” “Faşizm yükseliyor indirmek gerek!” “Faşizmin yolunu kapatmalıyız!” “Le Pen, şişko yalancı!” “Bu herifi dışarı atmalıyız!”...

Evet Bir Mayıs 2002 dev bir gösteri ve yürüyüş oldu: Akıllardan çıkmayacak. Daha bir gün önce sol, ortasol ve hatta ortacı gazeteler herkesi gösteri ve yürüyüşe katılmaya davet ediyordu:

30 Nisan 2002 tarihli Libération örneğin “Marchons” (“Yürüyelim”) ana ve tek başlığı attı.

Bir Mayısta 22 haberlerinde France-Info radyosu “800.000 göstericiden” söz etti. Paris Emniyet Müdürlüğü’nün ilk rakamlarını yükselttiği de eklendi...

Paris’teki ve taşradaki gösteri ve yürüyüşler, CGT, CFDT ve son anda katılan FO gibi en büyük işçi sendikaları konfederasyonları yanında bütün sol partilerin çağrısıyla düzenlendiler. Bu arada akla gelebilecek bütün ilerici dernekler de hem katılım çağrısı yaptılar hem katıldılar. Confederation Paysanne (Köylü Konfederasyonu) ve diğer tarım emekçileri sendikaları da...

Kimi kentte merkez sağ UDF'nin (Fransız Demokrasisi İçin Birlik) de gösteri ve yürüyüşe katılım çağrısı yaptığı biliniyor...

Paris'teki gösteri ve yürüyüşten önce birçok taşra kentinde Bir Mayıs gösterileri yapıldı: Marsilya, Lyon, Grenoble, Montpellier, Nice, Nantes, Bordeaux, Thionville, Ajaccio, Brest, Toulouse, Tours, Caen, Rouen, Lille... Kaynaklar dört yüz kent ve kasaba diyor. İkinci savaş sonrasında bu yana en kalabalık gösteri ve yürüyüşlere sahne oldular: Kiminde elli bini aşan göstericiyle (Marsilya, Grenoble, Lyon gibi) ...

Taşra ve Paris elele iki milyona yakın insan "Nefrete karşı kültür ve insanlık" dediler: "Le Pen'e geçit yok!"

Böylece iki milyona yakın insan, kadın, erkek, genç ve yaşlı, 5 Mayıs 2002'de yapılacak ikinci turda Le Pen'e karşı, Cumhuriyet'i kurtarmak için, istemeye istemeye de olsa, Chirac'a oy vereceklerini de belirtmiş oluyordu.

Sol bütün unsurlarıyla, siyasi partileri, sendikaları, dernekleriyle, Cumhuriyet'i bir faşistin eline bırakmamak için daha önce mücadele ettiği Chirac'ı destekleyeceğini göstererek bir tür demokrasi dersi de vermiş oldu. Kalıcı türünden.

Ve 5 mayısta cumhurbaşkanlığı seçimini Chirac tarihi bir rekorla kazandı: 25 milyon 500 bin seçmenin oylarıyla, toplam seçmenlerin % 82'sinden fazlasının oyuyla.

Kazanan aslında CUMHURİYETÇİ CEPHE oldu. İrkçi, faşist Le Pen ise 5,5 milyon oy topladı (% 17,79).

Elbette faşizm tehlikesi geçmiş değil: Madem ki bu kadar seçmen irkçi ve faşist bir partiye oy veriyor. O nedenle faşizme ve irkçiliğe karşı mücadele sürecek. Sürmek zorunda.

“TELEVİZYONUNUZU KAPAYINIZ GÖZLERİNİZİ AÇINIZ!”

Fransa’da 21 Nisan ile 5 Mayıs 2002’de yapılan cumhurbaşkanlığı seçimi, yukarıda değindiğim gibi, birçok bakımdan dikkat çekiciydi. Bir noktayı yeniden vurgulayayım :

Haziran 1997’den beri Başbakanlık görevini yapan Lionel Jospin, kendisinin bile bir hipotez olarak düşlemediği bir şekilde birinci turda elendi. Le Pen ile aralarında sadece 194 bin kadarlık oy farkıyla. Bunun elbette binbir nedeni bulunuyor. Ayrıca incelemek gerekiyor.

Şunu da belirtmek gerekiyor : Sol adayını ikinci tura taşıyamadı. Ancak geçmiş dönem cumhurbaşkanlığı birinci turuna göre, oy oranında azalma söz konusu değil.

Sol içinde alışılmış soldan, yani PS (Sosyalist Parti) ile PCF’den (Fransız Komünist Partisi), devrimci komünistlere, yani troçkistlere doğru oy kayması saptandı. Fransa’nın sol halkı Jospin hükümeti ve onun içindeki PCF’e yönelik olumsuzlamasını seçimde böyle sergiledi : Daha radikal adayları destekleyerek. Ama işin ilginç tarafı şu ki : Onlar bile Jospin’in birinci turda eleneceğini sanmıyordu... Öyle bir şeyi tahmin etselerdi birinci turda mutlaka Jospin’e oy verirlerdi.

Le Pen ve partisi FN (Milliyetçi Cephe), alışılmış bir siyasetçi veya alışılmış türde bir siyasi parti değil. Her ikisi de bağırlarında, ŞİDDETİ barındırıyor. Le Pen’in “dili”nde zehir var: Yalanla siyaset yapan bir şarlatan. Nitekim ikinci tura kaldıktan hemen sonra gerçek dilini ve gerçek yüzünün bir yönünü sergilemeye başladı:

Bir televizyon gazetecisini tehdit etti. Bir başkasına, “Şu kameran olmasaydı, seninle başka türlü konuşurduk” (!!) dedi... Sangatte’daki “Kızılhaç Mülteci Kampı”na ilişkin bir soruya yanıt verirken, “toplama kamplarından” ve “özel trenlerden” söz etti.

İrkçı, aşırı sağcı, faşist partilerin hükümetlere ortak olması üzerine Fransa Cumhuriyeti ve yöneticilerinin Avusturya ve İtalya’ya yönelik eleştirilerini anımsayınca, Fransa Cumhuriyeti’nin yüzüne sürülen Le Pen lekesi altından kolay kalkılır cinsten değil. Herkese “demokrasi dersi” veren Fransa ve yöneticileri bizzat kendileri sınıfta kalmış olmuyorlar mı?

Bugün Avrupa’da ve özellikle Avrupa Birliği (AB) bünyesinde şiddetin siyasi ifadesi, kendini aşırı sağcı, ırkçı, faşist, yabancı düşmanı yeni tür partilerde buluyor. Bunlara yeni tür parti denmesi eskilerinden farklı oldukları biçiminde anlaşılmalı: Aynı söyleme sahipler. Yeni türükleri onların, Hollanda Krallığı’ndaki örneğinde gördüğümüz gibi, birkaç ay içinde sıfırdan yüzde 30 oy oranına varabilmelerinde. Popüler bir söylemle: O anda yaratılmış olan “korkulara”, sadece bir konuya bütün gücüyle yüklenerek ve şiddetli bir dil kullanarak yelkenlerini şişirmeleriyle yeni tür siyasi partiler:

Örnekleri Fransa’da, Avusturya’da, İtalya’da, İsviçre’de, Danimarka’da ve diğerlerinde var: Sadece hükümet ortakları içinde veya parlamentolardaki partiler değil, öbürlerini de unutmamak gerekiyor. Uzun zaman askeri diktatörlükler altında inim inim inletilen İspanya ve Yunanistan gibi devletler bünyesinde aşırısağ şu an sanki yok edilmiş gibi. Ama bu yanıltıcı olabilir diye sürekli izlemek de lazım. Bugün son derece gelişmiş iletişim araç ve gereçleriyle koskocaman bir köye dönüştürülmüş dünyamızda ırkçılık, aşırı sağ, faşizm ve nazizm de artık sınır tanımıyor. Her şey neredeyse anında duyuluyor. Görülebiliyor.

Avrupa sınırları içinde bugün birçok devlette, Türkiye Cumhuriyeti, Avusturya Federal Cumhuriyeti, Portekiz Cumhuriyeti (aşırı sağcı, ırkçı parti 17 mart 2002 seçimlerinde % 8,8 oranında oy topladı, koalisyon hükümetine katıldı ve Milli Savunma Bakanlığını aldı), İtalya Cumhuriyeti (Sadece Lega Nord değil bizzat Berlusconi'nin ırkçı, faşist olduğunu da belirtmek zorundayım), İsviçre Konfederasyonu'nda (1999'da Blocher'in partisi % 23 oy oranıyla birinci parti. Koalisyon hükümetinde) ırkçı partiler hükümette bulunuyorlar.

Öte yandan kimi devlet sınırları içinde birçok ırkçı, faşist ve nazi parti var. ve kimi devlet kurumunda (Almanya Federal Cumhuriyeti'nde örneğin ordu bünyesinde) da.

Fransa'ya gelince, Le Pen'in cumhurbaşkanlığı birinci turunda aldığı oy birçok gözlemciyi şaşırtmadı. İkinci tura kalması elbette şaşırttı. Ancak 1988'de ve 1995'te birinci turda aldığı oy oranlarıyla 21 Nisan 2002'dekini karşılaştırınca aradaki farkın öyle müthiş bir rakam olmadığı anlaşılabilir. Dahası O'na oy verenlerin pek çoğu da ikinci tura kalacağını tahmin etmediği için bu sonuç karşısında en başta onlar korktular.

Şöyle bir düşünelim:

Fransa, dünyanın en turistik ülkesi. Evet şaka değil: Turist çeken ülkeler arasında birinci olan Fransa'ya her yıl genel olarak nüfusu kadar, yani 60 milyon, insan gezmeye, görmeye, ziyaret etmeye geliyor. 2001'de olduğu gibi bu rakam bazen 76 milyona bile çıkıyor. Bu kadar turist kıl almaz bir gelir getiriyor: Otel, lokanta, bar, cafe ve benzeri mekanların tayin edici gelir kaynağı turizmdir. Bu tür mekanların sahipleri aynı zamanda KORKAKTIRLAR : Doludan nem kaparlar, asayişin sürmesini isterler. Asayiş seçim malzemesi haline sokan Le Pen'e oy verirler. Le Pen'e verilen oylar PROTESTO OYU türünen olup, iktidara geleceklerin ASAYİŞ

konusunda “işci ciddi tutmaları” için ellerini zorlamak umuduyla verilen oylardır. Ama bu kez korkak seçmenlerin attıkları taş istemedikleri kadar uzağa gitti: Çünkü Le Pen’in ikinci tura kalmasıyla birlikte birçok turist Paris ziyaretini iptal etti: Otelleri, lokantaları, cafeleri, barları kimler dolduracak? Fransa’ya ve hele Paris’e gelen turistlerin ceplerinin dolu olduğunu bilmem eklemeli mi? Dolayısıyla Le Pen’e “spor olsun” diye ve gelecek cumhurbaşkanını ve iktidarı korkutmak için oy verenler ikinci turda “kendilerine geldiler”, büyük ihtimalle önemli oranda Le Pen’e oy vermediler. Ancak bu arada başkaları O’na oy verdi. Ve böylece, ikinci turda, 50 bin kadar daha çok oy aldı. Bugün Fransa gibi kendisini “İnsan Hakları”nın yaratıcısı sayan bir geleneğe sahip devlette vatandaşlarının onda birine yakını ırkçı, faşist ve yabancı düşmanı bir siyasetçiye oy veriyor: 60 milyondan biraz fazla nüfuslu bu devlette beş milyondan fazla insan ırkçı bir parti liderine oy veriyor...

Le Pen’in partisinin 9 ve 16 Haziran 2002’da yapılacak milletvekili seçimlerinde alacağı oy oranı ve milletvekili çıkarıp çıkaramayacağı merakla bekleniyor: Merakla ve tedirginlikle.

Le Pen hiçbir yerde seçilemeyeceğini bildiği için kendisi bizzat aday olmadı. Fransa’daki dar bölge çoğunluk sistemine dayalı yöntem ve iki tur arasında sağ ve sol partiler arasındaki CUMHURİYETÇİ GELENEK sonucu ırkçılara, faşistlere seçilme olanağı tanımamaları sayesinde FN’nin Millet Meclisi’nde tek temsilcisi bulunmuyor.

Ancak nisbi temsil sistemine göre yapılan Avrupa Parlamentosu seçimlerinde FN 1984’den beri temsilcilerini seçtirebildi:

1984’te % 10,95 oy oranıyla on temsilci çıkardı...

1994’te % 10,52 oy oranıyla onbir temsilci.

1999'da % 5,5 oy oranıyla beş temsilci çıkardı. 1998 sonu ile 1999 başında FN'deki bölünme oylarının azalmasında belirleyici oldu. Ayrılanlar ırkçı, faşist küçük bir parti kurdular: MNR: Cumhuriyetçi Milli Hareket adıyla. Lideri Le Pen'in eski sağ kolu Bruno Megret'dir.

Le Pen bugün Avrupa Parlamentosu'nda neredeyse "demirbaş" temsilcilerden biridir. Elbette 1984'ten bugüne kadar kendisi gibi ırkçı, faşist ve nazi partilerin yöneticileri ve temsilcileri bu adamı yakından tanıma olanağı buldular. Ve son yıllarda artık hiçbiri bu adamla aynı parlamento grubunda çalışmaya yanaşmıyor: Önce bu olayın geçmişine kısa bir göz atalım:

Avrupa Parlamentosu'nda grup kurmak hakkı elde etmek için üç ayrı ülkeden on iki milletvekiline veya iki ayrı ülkeden on sekiz temsilciye gereksinim var. 1984'te FN, "Avrupa Sağları" isimli grubun kurulmasında başı çekti. Ve Le Pen grup başkanı seçildi.

1989'da grup kurma işbirliğinde farklı bir yol izledi: % 11,7 oy oranıyla elde ettiği 10 temsilciyle yine en çok aşırı sağ temsilciye sahipti. Belçika'nın Vlaams Block isimli Flaman faşist parti (% 4,1 oy ve 1 temsilci) ve Almanya'nın faşist partisi Republikaner (Cumhuriyet, % 7,1 oy ve 6 milletvekili) ile grup kurdu. MSİ (İtalyan Sosyal Hareketi % 5,5 oy ve 1 temsilci) dışlandı. Albaylar cuntasını tutmasıyla tanınan EPEN (Yunan Ulusal Siyasi Birliği) ise % 1,2 oy oranıyla siyaset sahnesinden silindi.

İki devlet arasındaki sınır konusunda anlaşamayan İtalya ve Alman ırkçıları birarada tutmak olanaksızdı.

Haziran 1994 seçimlerinde FN % 10,3 oy oranıyla 11 temsilci elde etti. Ama grup kuramadı. Çünkü hiç kimse Le Pen'le birlikte çalışmak istemiyordu. Özellikle MSİ, FN ile aynı grupta bulunmaktan kaçındı.

MSİ zaman içinde ismini bile değiştirdi, AN (Milliyetçi İttifak) yaptı: Güya değiştiğini iddia ederek. Ve 2002'deki İtalyan hükümetinde ikinci parti olarak yerini alıyor: Kendisine "ılımlı sağ" havası vererek insanları kandıran bu parti, bu durumda, elbette Le Pen'le biraraya gelmek istemiyor.

Le Pen ve adamları son seçim kampanyalarında "Avrupa Birliği'nden çıkmalıyız" türünden atıp tutmalarına karşın parlamenterlere tanınan bütün "nimetlerden" yararlanmaktan beri durmadılar. Le Pen'in ille grup kurmak ve grup lideri olmak hastalığının altındaki neden de bu: Grup başkanı olduğu zaman sergilediği gibi, birçok sekreter ve birçok olanaktan yararlanmak ve bilhassa bütün dış gezilerden "otlanmak". Maalesef başka sözcük yok: Bütün dış gezilere ille grup başkanı olarak gitmekle en iyi koşullarda ve milyonlara mal olan otel ve gezme-görme giderleriyle herkesi usandırdı.

Bugün AB üyesi devletlerdeki birçok ırkçı, yabancı düşmanı parti yöneticisi Le Pen'le ilişki kurmamalarını neler söyleyip destekliyorlar biliyor musunuz? "Le Pen çok ırkçı!" diyorlar. Sanki bu işin azı veya çoğu olurmuşcasına.

Gerek Avrupa Parlamentosu'nda gerekse Avrupa genelinde Le Pen'e ciddi bir rakip de çıktı son yıllarda: Avusturya'nın ırkçısı Haider.

Şunu bir bilgi olarak eklemek istiyorum: Haider'in ailesi dört yüz yıl önce Endülü's'ten göçeden bir arap aileymiş ve ismi de belki Haydar'dan bozmaymış. Garip ama gerçek türü bir öyküye benziyor. Bunu en son iddia edenlerden biri Libya lideri Kadaffi'nin oğlu: Viyana'daki öğrencilik yıllarında "dostluk" kurduğunu söylediği adı geçen ırkçıyı en son ziyareti vesilesiyle bunları belirtti ve Fransız basınına yansıdı.

Le Pen'in de Bröton kökenli olduğunu anımsatmalıyım. Eski sağ kolu bugünkü MNR genel başkanı Megret ise Yunanistanlı bir dedenin torunu... Böylesine göçmen/mülteci/sürgün ailelerin çocuklarının, torunlarının günümüzde "kara keçi" olarak göçü ve göçmenleri seçmesi ise onların tek konu, tek hücum noktası, tek kara keçi taşlamak kolaylığından kaynaklanıyor. İdeolojik olarak kimi saplantılarından da: "Farklı olan" mutlaka "tehlikelidir" demelerinden vb...

Le Pen son zamanlarda yeni bir "düşman" daha buldu: Küreselleşme: Küçük esnafın, küçük tüccarın, çiftçilerin, balıkçıların haklı eleştirisini, protestolarını kendi propagandası için kullanmak arzusuyla. Belli ölçüde "başarılı" da oldu: Son seçimdeki oy artışı bununla yakından ilgili.

Le Pen hem Avrupa Parlamentosu'nun nimetlerinden nasipleniyor hem de "AB'den çıkmalıyız" diyor. Eğer söylediklerinde gerçekten samimi olsa önce parlamento üyeliğinden istifa eder. Hayır: Bu adam bağa giriyor, hem üzüm yiyor hem de bağcıyı dövmeye kalkıyor. Neyse ki bu kadar aptalca şeyler söyleme sanatının da erbabı: Çünkü bu herif cumhurbaşkanlığı ikinci turuna kalınca programındaki abuk sabuk şeyler dikkatlice okundu: Birçok insan için büyük olasılıkla ilk kez: Ve abuk sabuklukları herkes saptamak fırsatını elde etti: Burada AB'ye karşı olması meselesini örnek olarak alalım:

FN genel sekreteri örneğin bu konuda şöyle diyor: "Batı'nın bu sovyet blokunu ve işgal parasını (öro) kabul etmiyoruz/etmeyiz."

Hıncırca söylenmiş bu cümleyle, iki noktada, akılların bir köşesindeki ve birbirleriyle zıt iki "düşmanlık" yeniden piyasaya sürülüyor:

Önce “sovyet bloku” denilerek “komünist düşmanlığı” canlandırılıyor. Sonra İkinci Savaş yıllarının alman markına düşmanlık hortlatılıyor. Güya Le Pen ve adamları alman (?), aslında nazi, işgaline karşılanmış gibi. Oysa bu adam, daha çocukluğunu geçirdiği o yıllarda, okulunu yatakhane olarak kullanan nazi asker ve subaylara aşık olarak bu yollara düştü. Cezayir’de o kadar övünerek anlattığı işkencelerini nazi ordusundan kalan artıklarla birlikte bulunduğu Fransa ordusunun “Yabancı Lejyoner” takımı içinde yine nazi artıklarıyla yaptı. Dahası, ne kendisi, ne benzeri hiçbir faşist Fransız, savaş yıllarındaki işbirlikçi Vichy Devleti’ni eleştirdi. Ayrıca aynı Le Pen “hareketinin başlangıç tarihini” bu devletten başlatıyor... Bundan daha kesin ve ibretlik delil bulunamaz : Partisi de kendisi de nazi hayranıdır.

Tekrar başa dönüyorum: AB’ye karşı olmalarının ne denli tutarsız olduğunun herkes tarafından anlaşılmasına:

Picardie bölgesindeki bir çiftçi veya Brötanya bölgesindeki bir balıkçı bile şu noktaları hemen kavradı:

Bir: Bugün Fransa’daki çiftçilerin yıllık gelirinin % 40’ı AB sübvansiyonlarından karşılanıyor. AB’den çıkılınca bu gelir farkını kim, nereden ve nasıl karşılayacak? Elbette bu soruların yanıtını Le Pen’in ikna etmekten çok kışkırtmaya, inandırmaktan çok şiddete yöneltmeye ayarlı programında bulmak mümkün değil.

İki: Fransa’daki beş işin biri ithalat sektöründe: Fransa’yı “bütün kapıları kapalı” hale getirecek olan Le Pen milyonlarca işin yitmesine yol açacak: En basit bir örnek olarak Marsilya limanındaki işçileri alalım : Liman işçileri hangi gemileri boşaltacaklar?

Üç: Bugün birçok anlaşmayla ekonomileri birbiriyle bütünleşmiş veya bütünleşmekte olan AB üyesi devletlerin 300 milyondan fazla nüfusu gibi bir Pazar nasıl bulunacak? Le Pen bunun yanıtını da vermiyor.

Dört: Son üç yüzyılda birbirleriyle savaşan, zaman zaman savaşı bütün dünyaya yayan Avrupa devletlerinin son elliyedi yıldır barış içinde yaşamalarının bir nedeni de AB değil mi? AB olmasaydı kimi sorunlar yine savaşla mı “çözülecekti”? Barış ve huzur vaat eden faşist, ırkçı, yabancı düşmanı Le Pen savaş ve kıyıma davetiye mi çıkarıyor?

Beş: Fransa’daki bugünkü büyüme, ekonomisinin istikrarlı olmasına bağlı: Bu da elbette 300 milyondan fazla bir pazara hitap etmesinden olumlu biçimde etkilenmesiyle mümkün. Sadece bu olmasa bile.

Dahası var: Fransa tek başına olsaydı, birinci tur sonrasındaki felaket bir seçim sonucu üzerine borsada Fransız frankına karşı yapılacak spekülasyonları sıradan bir Fransız bile biliyor: Oysa bu kez Öro sayesinde para biriminde dalgalanma olmadı. Bunu herkes gördü.

Özetleyecek olursak iki tur arasında Le Pen’in programı daha ayrıntılı bir biçimde konuşuldu, tartışıldı. En azından okundu. Ve bütün tutarsız yönleri tek tek ortaya çıkarıldı. Bunu yapmak için ille siyaset bilmini hafızlamış olmak veya ekonomi politik uzmanı olmak da şart değil: Son derece demogojik, son derece uydurma programının zaten tutarlı bir yönü yok: Yalanlarını sıralamak ise burada çok yer tutar...

Birinci tur gecesi başlayan ve beş mayıstaki ikinci tur sonuçları belli olana kadar süren Le Pen karşıtı gösteri ve yürüyüşler, ırkçılık ve faşizm karşıtı genel ve alışılmış gösteriler olmak yanında, bu

adamin programının ipe sapa gelmez kimi noktalarını sergilemek için de iyi birer fırsat oluşturdular:

Örneğin Bir Mayıs'ta 40 bin kadar nüfuslu Thionville'de altı bin kadar kadın ve erkek gösteri yaptığında Le Pen'in programındaki bu "AB karşıtlığını" sorguladılar, eleştirdiler, olumsuzluklarını sergilediler. Komşu devletlerden Lüksemburg, Almanya ve Belçika'da çalışan, sınırboyu çalışanları Fransa ve komşu ülke arasında günübirlik gidip-çalışıp-dönen binlerce, belki yüzbinlerce, insan ne olacaktı? Strasburg'da ve Kiel'de Fransa ve Almanya arasında mekik dokuyan emekçiler ne yapacaklar? Ve benzeri birçok soru var: Bu soruları göstericiler sordular. Ve böylece Le Pen'i sıkıştırdılar. Nihayet ikinci tura birkaç gün kala Le Pen'in ekonomik işler uzmanı eski solcu Martinez "ne AB'den ne Öro'dan çıkmamız söz konusudur" demek zorunda kaldı.

Bu, şu açıdan önemli: Le Pen'in birçok konuda dertli, hınçlı, kinli, nefret dolu insanları harekete geçirmek, onların kin, nefret, hınç ve dertlerini kendisine malzeme haline getirmek için kullanmasının burada somut bir biçimde sergilenmesi. Ve bunun sonucunda adı geçenlerin hatalarını bizzat veya dolaylı yoldan kabul etmeleri.

Ancak bu geri adımı atmaları herkesi ikna etmiyor. Le Pen'in ne denli tehlikeli bir siyasetçi olduğunu herkes biliyor. Bu konuda en çarpıcı ve görsel açıdan en güzel örneği Avrupa Parlamentosu üyeleri verdiler: İkinci tura kaldığından hemen sonra "nutuk atmak" için gittiği Parlamento'da bütün temsilciler protesto niyetiyle ayağa kalktılar: Ellerindeki "STOP THE NAZİS" ve "NON" pankartlarını herkes iyi görebilsin diye.

Fransa Cumhuriyeti yaşlı ve tutucu bir sömürge imparatorluğunun son izelerini hâlâ taşıyor: Bugün Avrupa kıtası dışında sömürge sahibi ender AB üyesidir: Geçmiş zamanların katolik tutuculuğu ve

insafsız sömürgeciliğinin günümüzdeki kalıntılarını FN ve Le Pen'lerde bulmak mümkün. Bugün yaşananlar biraz da geçmişin sancılarının sürmesinde. FC'nin bugün DOM (Deniz Ötesi Vilayet) ve TOM (Deniz Ötesi Toprak) adını verdiği ve her birinin siyasi ve idari bakımdan geniş özerkliği bulunan birçok sömürgesi var: Pasifik Okyanusu'nda, Hint Okyanusu'nda, Antilles'de, Güney Amerika'da...

Sömürenler, sömürgeciler ve zulmedenler ırkçılığa daha yatkındırlar: Mademki "öbürü"ne katlanıyorlar: Bir şartla : "öbürü efendiden daha aşağı statüde olduğunu" kabul etmeli.

Bu bizim Fransa'mız değildir. Bu korkakların, sömürenlerin, sömürgecilerin, ırkçıların, faşistlerin, yabancı ve Yahudi düşmanlarının Fransa'sıdır.

Bizim Fransa'mız, 21 Nisan 2002'de birinci tur sonucu belli olur olmaz sokak, bulvar, cadde ve meydanları fetheden çocukların, gençlerin daha az gençlerin, emekçilerin, kadınların ve erkeklerin Fransa'sıdır.

Birinci tur sonuçları bir tür elektroşok etkisi yaptı: Binlerce, belki onbinlerce genç, kadın ve erkek, militanlığı, siyaset yapmayı ve siyaset yapmanın sağlıklı için ne denli yararlı olduğunu keşfetti.

O günden beri bütün dernekler, öğrenci sendikaları ve hele devrimci komünist partiler (LO, LCR, PT: İşçi Mücadelesi, Devrimci Komünist Birlik, Emekçiler Partisi) üye yazmakta rekor kırdılar. Mayıs 1968 sonrasında bile siyasete ilgi bu denli artış göstermemişti.

Bundan PS (Sosyalist Parti) bile yararlandı: Son birkaç haftada üye sayısında müthiş artış oldu.

Öbür partiler de siyasete gösterilen yeni ilgiden faydalandılar.

Evet siyasette yeniden bir yükseliş dönemi yaşanıyor.

Birinci turda tarihinin en büyük hezimetini alan PCF'de (Fransız Komünist Partisi. FKP) de: Genel başkanı Robert Rue % 5 oranına varamadığı için seçim giderlerini devlet ödemeyince, siyasi kriz yanında mali bunalıma da düşen Komünistlerin imdadına Fransa'nın işçi ve emekçi halkı yetişti: Az parası olanlar ellerini ceplerine attılar: On öro verenler oldu. Yirmi öro veren oldu: Ve sonuçta tam iki milyon öro toplandı (25 Mayıs 2002'deki rakamlara göre): Böylece PCF seçim kampanyası borçlarını ödeyebilecek ve hatta önümüzdeki milletvekili seçimleri için bir miktar cep harçlığı bile olacak. Bu halk unutmaz.

Bu bölümün başlığına da iki cümleyle değinmek gerek: Paris'ten çıkıp taşrada bir kasabaya veya köye ziyarete gittiğinizde, size savaş gazisi gibi bakanlar oluyor: "Paris'te çok kap-kaç, vur-kır var değil mi?" diye soranlar da. Seçimden birkaç ay önce Cumhurbaşkanı Chirac'ın başlattığı asayiş paranoyası TF-1 başta birçok televizyon kanalınca haberlerde dakikalarca işlenince, sıradan insanlar büyük kentlerde ve çevrelerindeki banliyölerde sürekli kavga, çat-pat, çalma-çırpma var sanmaya başladı. Asayiş Le Pen'in öteden beri sömürdüğü bir konuydu. Bu kez Chirac da bu işe dört elle sarılınca işin rengi ve boyutu akıl almaz ölçüde arttı, bile bile arttırıldı: Ve sıradan insanlar için "görüntüye dayanan şiddet" ve onun yarattığı korku doğdu. Bunun üzerine 21 nisan-5 mayıs 2002 arasındaki gösteri ve yürüyüşlerde kendiliğinden oluşturulan slogan ve bandrollerden biri buydu: "TELEVİZYONLARINIZI KAPAYINIZ GÖZLERİNİZİ AÇINIZ!" Evet bizim de aynı şeyi yapmanız gerekiyor. Hepsi bu kadar.

(28 Mayıs 2002'de yazıldı.)

2002 MİLLETVEKİLİ SEÇİMLERİ : CHIRAC BÜTÜN İKTİDARA SAHİP ARTIK

İlk turu 9 Haziran 2002’de ikincisi 16 Haziranda yapılan milletvekili seçimlerini de Chirac takımı kazandı: böylece önümüzdeki beş yıl boyunca Fransa tümüyle sağ iktidarın yönetimine girdi:

Cumhurbaşkanlığı sağda, Millet Meclisi ve Senato sağ egemenliğinde, başbakan ve hükümet sağın elinde, bölge meclislerinde sağ birçok yerde egemen. Daha ne olabilir? Bugün Fransa Cumhuriyeti’nin ilk beş kişisi sağın elinde: Cumhurbaşkanı, Senato Başkanı, Millet Meclisi Başkanı, Başbakan ve nihayet Anayasa Mahkemesi başkanı.

Milletvekili seçimlerine ilişkin birkaç noktayı irdelemek işimize yarayabilir: KADIN ADAYLARI AZ OLANLARA PARA CEZASI: Jospin hükümetinin yürürlüğe koyduğu LA PARİTE (Kadın ve erkekler arasında siyasette TAM EŞİTLİK) yasası gereği her parti eşit sayıda kadın ve erkek aday gösterecekti. Partilerin çok azı yasaya uydu. Uymayanlara para cezası geliyor: En çok para cezası seçimlerin en büyük galibi UMP’ya (Cumhurbaşkanlığı Çoğunluğu için Birlik: Union pour La Majorité Présidentielle) : Çünkü UMP kadın adaylarının oranı toplam adayların sadece % 19,93’üydü. Ödeyeceği ceza ise 4.027.151 öro. LO (Lutte Ouvrière: İşçi Mücadelesi) ile LCR (Devrimci Komünist Birlik) isimli troçkist iki siyasi parti ise TAM EŞİTLİĞE aynen uydukları için hiç ceza ödemeyecekler.

PCF, kadın adayları % 43,95'tü, 119.150 öro ödeyecek. Yasayı yürürlüğe koyan hükümetin ortaklarının bile ceza ödemek zorunda kalması ilginç değil mi? Yeşiller yasaya uydular, kadın aday oranı 49,78; ceza ödemeyecekler.

YENİ MİLLET MECLİSİ'NDE (Assemblée Nationale) toplam 68 kadın milletvekili bulunuyor. Bir öncekine göre altı kadın daha Millet Melisi'nde. UMP'den 36. PS'den 23. PCF'den 4. PRG (Sol Radikal Parti) den 2, Yeşiller'in Paris'teki yeni milletvekili. UDF'den 2.

Millet Meclisi'nde kadınlar toplamın (577 milletvekili) % 11,78'i. Bir öncekine göre oran bir parça arttı: % 10,91'den % 11,78'e.

6 Haziran 2000'de yürürlüğe giren La Parité yasasına uyulmadığı ortada. Kadınlar bu kez küçük bir adım attılar: Millet Meclisi'nin erkek eğemen dünyasında bakalım seslerini duyurabilecekler mi?

UMP şimdiye kadar hiçbir partinin elde etmediği kadar milletvekili çıkardı. Ancak PS "mobilyaları kurtarmasını" bildi: UMP'nin 369 milletvekili var. PS'in 141.

1993'deki gibi PS ağır yenilgi almadı. 1993'de PS doksan kadar milletvekili çıkarmıştı. O günlerde Lionel Jospin bile milletvekili seçilmemiş ve siyaseti bırakmıştı. O zamandan sonra bir geldi bir gitti. Kim bilir bakarsınız yeniden geri döner? (Hayır dönmedi. 23 Ekim 2020'deki duruma göre.)

PCF, toplam 648.758 seçmenin oylarıyla (% 3,06) 21 milletvekili çıkardı: Meclis'te grup kurabilecek. Ama genel başkanı ve cumhurbaşkanlığı seçimindeki adayı Robert Hue seçimi yitirdi: 200 kadar oy farkıyla. Sembolik açıdan PCF için çekilir gibi değil. PCF genel sekreteri bayan Marie-Gorege Buffet (Jospin hükümetinin Gençlik ve Spor bakanıydı) rahat seçildi: Oyların % 56 kadarıyla.

MDC (Yurttaşlar Hareketi) lideri ve cumhurbaşkanlığı adayı eski İçişleri, Savunma, ve Milli Eğitim Bakanı Jean-Pierre Chevenement ise hayatının yenilgisini aldı: 1973'ten beri aralıksız seçildiği "kalesi"nde bu kez seçilemedi. Cumhurbaşkanlığı seçiminde Jospin'in ikinci tura kalamamasında, Chevenement'nın ilk turda adaylığıyla büyük sorumluluğu olduğu nedeniyle Sosyalistler O'na bu kez oy vermediler ve O da "boyunun ölçüsünü" aldı. Bu seçimlerde bir yerde cumhurbaşkanlığı birinci turunun faturaları çıkarıldı. Chevenement ile birlikte, MDC'yi içine alan ve güya yeni üyeleriyle zenginleşen yeni partisi Pôle Républicain de tek milletvekili bile çıkarmayarak kısa tarihini noktaladı. MDC'deki gerçekten solcular bile artık bu partiye ve liderine oy vermediler.

Merkez sağın Hıristiyan demokrat partisi UDF (Fransız Demokrasisi için Birlik) Chirac'ın yaratmak istediği tekele karşı çıkıp, yani UMP çatısı altında toplanmayarak, bağımsızlığını korudu: Ama faturası da biraz tuzlu oldu: 22 milletvekili elde ederek grup kurabilecek, ama bir önceki meclisteki 67 koltuğunu yeniden bulması zor.

Böylece SAĞ ve SOL kutuplaşması/ikileşmesi yeniden ortaya çıktı: Merkez bitirildi.

Solda PS etkin. PCF sesini duyurma olanağına sahip (PCF'in önceki Mecliste 35 koltuğu vardı.)

Ama, Yeşiller üç milletvekili ile figüranları oynamaya mahkum.

SAĞDA ise UMP tek egemen. UDF marjinalleştirildi gibi.

Asıl şamarı FN (Milliyetçi Cephe) ve lideri ırkçı ve faşist Le Pen yedi: İkinci turda 392.773 seçmenden oy alabildi, oyların % 1,07'si. Ve hiçbir yerde milletvekili elde edemedi. Cumhurbaşkanlığı birinci ve ikinci turunda herkesi feci korkutan Le Pen belası şimdilik geçti.

Şimdilik: Çünkü yaşlı tilki tehditlerini savurdu: “Yeni seçimlerde görüşürüz!”

DEMOKRATLARI KORKUTAN SEÇİME KATILMAYANLARIN ORANININ YÜKSEKLİĞİ: Seçmenlerin % 39,71’i sandıklara uğramadılar. Bu 15 milyon insan demek. Sandıklara gidenlerin % 4,36’sı ise beyaz oy verdi veya oylarının üstüne bir şeyler yazdıkları için oyları sayılmadı: Bu da bir milyona yakın seçmen demek. O halde toplam 41 milyon kadar seçmenin 16 milyonu sistemin dışında kalmak istediklerini sergiliyor: Seçmenlerin azımsanamayacak bir oranı sisteme sitem ediyor. Sistemi protesto ediyor. ABD’deki gibi oran % 50’ye henüz varmadı. Ama burjuva demokrasilerinin sınırlarını yine de gösteriyor: Sistem çünkü herkesin derdine çare bulamıyor.

Sağ toplam 11 milyondan biraz fazla oy aldı. Sol ise 9,6 milyon. Aradaki fark çok değil. Ancak ÇOĞUNLUĞA öncelik veren dar bölge seçim sistemi sağın işine yaradı. Bu seçim sisteminin bir cilvesi. Seçim yasasını yürürlüğe koyan kazanıyor. Neredeyse her zaman. İstisnalar eksik değil. Ne iyi ki.

PARİS İSTİSNASI: Fransa’da sağ kazandı. Ama başkentte İLK KEZ SOL KAZANDI: Paris’te, sol, ilk kez yirmibir seçim bölgesinden onikisini kazandı: daha önce elinde tuttuğu dokuz milletvekilliğine üç tanesini daha ekledi.

Paris halkının Le Pen tehlikesine karşı uyanışı sürüyor: Uzun zamandan beri ilk kez Paris’te katılım oranı ülke ortalamasından yüksek. Parisliler, Taşranın başlarına yeni belalar açmasından artık korkuyorlar.

Dahası Mart 2001’deki anakent belediyesi seçimini kazanan sol, milletvekili seçimlerinde birçok seçim bölgesinde daha İLK TURDA TEK ADAYLA KATILDI: Ve bu sol seçmenlerin moralini kamçıladi.

François Mitterand'ın öteden beri koyduğu kural uygulayanı padişah tahtına oturtuyor :

SOL ORTAKLIK İLK TURDA MUTLAKA TEK ADAYLA GİRMELİ SEÇİME. Cumhurbaşkanlığı için, milletvekiliği için ve diğerleri için de. Artık Sol seçim kazanmasını biliyor. Kazanmanın olmazsa olmazını. Tamam mı !

(16-17 Haziran 2002'de yazıldı.)

2006 : GENÇLİK HAREKETİ : KÖLELİĞE KARŞI DİRENİŞTE BİRLEŞTİ GENÇLİK

Fransa gençliği şaşkırtmaya meraklı. Yine “Bu gençlerden ne köy olur ne kasaba” denilirken, umut kesilmişken çocuklarımızdan ve torunlarımızdan, neredeyse hepsi birden bir kez daha ayaklandılar: Çünkü bir kez daha kendini “güvenilir”, “sevimli” hani neredeyse siyaset bile yapmayan ve bütün işi gençleri ve daha az gençleri eğlendirmekmiş gibi davranan, genç ve çok yakışıklı Başbakan Dominique de Villepin damarına bastı gençliğin.

Aslına bakarsanız Başbakan hesabını iyi yapmıştı: “Şansların Eşitliği İçin Kanun”u öyle bir zamanda çıkarıyordu ki üniversite gençliğinin şubat tatili ile Nisandaki Pâques tatili arasında işin farkına bile varmayacağını umuyordu. Ne demiştiler: Gençlerin işi gücü üflemek, içmek, yemek, gezmek, averelik, aşk yapmak, eğlenmek, zaman öldürmek...

Dahası Başbakan, Milli Eğitim Bakanı başta ilgili bakanlarına danışmış “Kanun çıkarsa üniversiteler hareketlenir mi?” diye sormuş ve “gençliğin nabzını tuttuğu” sanılan/umulan bakanlar “N’ayır hareketlenmez” deyu ferman buyurmuşlar.

O zaman elbette Villepin bastırarak dayanacaktı: Fransa emekçilerinin, gençlerinin kazanılmış haklarına bir saldırı daha yapmak için. O günlerden bugüne aradan dört ay geçti.

28 Mart’taki dev gösteri ve yürüyüşlerden, yani bütün Fransa’da 250 kadar gösteri ve yürüyüşten, özel ve kamu kesiminde birçok işkolunda bin kadar grevden sonra Fransa Cumhuriyeti (bundan böyle FC) Başbakanı’nın a’dan z’ye yanıldığı apaçık ortaya çıktı.

Gösteri ve yürüyüşlere katılan üç milyon kadar insan, genç, çocuk, erkek, kadın O'na kırmızıya yakın sarı bir kart gösterdiler.

Eylemler dizisi aylardır sürüyor. Ve bu eylemler yaz aylarında Paris'in merkezinde yanan insanlar, evler ve çocuklar ile sonbaharda Paris'i çevreleyen kasaba, köy ve kentlerdeki "yangın"ın devamıdır. Sistem ateş aldı. Evet yanan ne sadece Paris'tir ne de sadece bir kanun. Yanan bütün sistemdir.

Bu gösteriler, yürüyüşler ve eylemler dizisi 29 Mayıs 2005'te Avrupa Birliği Anayasası için bizzat Cumhurbaşkanı Jacques Chirac'ın arzusu üzerine düzenlenen referandumda HAYIR diyenlerin eserleridir. Evet "Liberal AB'ye Hayır!" diyenler eylemlerini sürdürüyorlar.

Chirac ve iktidarı aslında o gün siyasi açıdan sıfırı tüketti. Ancak kırk yıldır Fransa siyasetinde at oynatan Chirac, 28 Mayıs 2005'ten sonra sadece başbakanını değiştirerek ve kendisinin has adamı, yıllarca Cumhurbaşkanlığı Sarayı'nda özel kalem müdürlüğünü yapan Villepin'i bu göreve getirerek siyasi hezimetini örtbas edebileceğini sandı. Dahası Villepin'in o günlerdeki olumlu görüntüsü sayesinde birçok insan da bu defa işlerin yürüyeceğini sandı. En azından 2007'de yapılacak Cumhurbaşkanlığı ve milletvekilliği seçimlerine kadar.

Ama bu kadar hızlı yükseliş ve çok iktidar Villepin'in kendini beğenmişlik özelliğini fena kaşdı: Ve hayatında bir tek seçime bile girmemiş, bir tek seçim kampanyası bile yapmamış ve bütün siyasi varlığını sadece ve sadece Chirac'a borçlu bu azılı teknokrat "muktedir" olduğunu ispatlamak için kalktı, şimdiye kadar, en azından 1986'dan bugüne, birçok bakanın ve başbakanın başını yemiş olan bir konuya el attı: Gençleri köle gibi çalıştırmak için kanun çıkarmak. Gençleri daha ucuza çalıştırmak ve en kolay

biçimde işten çıkarabilmek için bir kanun. Kimse kendisinden böyle bir şey bile istemedi.

Evet Villepin büyüklük kompleksine kapıldı. Bütün televizyon kameraları önünde kibar ve sürekli tebessüm eden bu adamın aslında ne denli tehlikeli bir SAĞCI olduğunu böylece herkes öğrendi: Mısır'daki Sağır Sultan bile.

2007'deki cumhurbaşkanlığı seçimine sağın tek adayı olarak girebilmek ve en ciddi rakibi Nicolas Sarkozy'e karşı ön seçimleri kazanabilmek için bulduğu yol bu oldu: Şimdiye kadar hiçbir bakanın veya başbakanın bir türlü başaramadığı bir alanda başarmak. Yani bireysel stratejisi için Fransa gençliği ile bilek güreşi yapmak. Yaptı. Ve yenildi. Eden bulur. Bakalım Villepin ismi 2007'de anılacak mı?

ECELİ GELEN KEDİ...

Villepin hükümetinin Millet Meclisi'nde ve Senato'dan geçirdiği Kanun'un adı özüyle yüzde yüz çelişkili: Çünkü adı "La Loi Sur L'Egalité des Chances"/"Şansların Eşitliği İçin Kanun". Ne güzel isim ama? Buyurun bakalım! Böyle güzel isimli kanunu al yanında uyu. Aman şaka yapıyorum: Sakın uyumayın ve buyurun içeriğine bakalım: Fransa gençliği işte bunu yaptı:

Kanun'un bütün özelliği CPE'yi getirmek. Yani: Contrat Première Embauche. Bu ismi lütfen aklımızda tutalım. Türkçesi şöyle bir şey: "İLK İŞE BAŞLAMA SÖZLEŞMESİ". Ne demek oluyor bu? Yirmiden fazla işçi çalıştıran işletmeleri kapsıyor. Bu tür bir işletmenin sahibi, patron, işveren, 26 yaşından küçük bir genci çalıştırmak isterse CPE imzalatarak işe başlatabilir. Ne güzel: Fakülteyi

bitirdiniz, bir patron sizi muhasebeci olarak işe alıyor ve size CPE öneriyor.

Bir dakika François hemen imzalama evladım! Neden mi? Şundan:

Bir: Bu sözleşme ile patron seni istediği zaman işten çıkarabilecek. Herhangi bir tazminat ödemedi.

İki: Oğlum François dahası var: Patron seni işten çıkarırken hiçbir gerekçe göstermek mecburiyetinde bile değil.

Üç: Daha beteri de şu: Patron bu hakkını, yani gerekçe göstermeden işten çıkarma hakkını, iki yıl boyunca kullanabilecek. Yani Fransa’da ve dünyanın sosyal devletim diyen bütün devletlerinde var olan “deneme süresi” Fransa’da, hani unutmaman için yineliyorum François, kendisini “İnsan Haklarının Beşiği” ve “Demokrasinin Şampiyonu” ve daha neler nelerin birincisi ilan eden FC’de, iki yıla çıkarılmış oluyor. Oysa hiçbir İş Kanunu’nda, hiçbir toplu iş sözleşmesinde ve uluslararası toplumsal antlaşmaların hiçbirinde bu kadar uzun “deneme süresi” yoktur. Fransa’da örneğin İş Kanunu kimi işkolunda 15 gün kiminde bir ay kiminde iki ay kadar deneme süresi öngörüyor. Yani Villepin Kanunu önce FC’nin kendi İş Kanunu’na aykırı. Sonra AB toplumsal antlaşmalarına.

François, kıymetli kardeşim, iyi anlaman için özetliyorum:

Fakülteyi bitirdin veya lise mezunusun, bir iş buldun, patron ile CPE’nü imzaladın: Rahat yüzü göremeyeceksin yoldaşım. Çünkü CPE sayesinde patronun seni iki yıl boyunca evet tam iki kere üç yüz altmış beş gün boyunca bir köle gibi çalıştırabilecek. İş Kanunu’nun koruyucu hükümlerinden yararlanamadan sömürüleceksin François.

AB üyesi hiçbir devlette, yeni üye olanlar da dahil evet hiçbirinde, böyle bir şey yok. Dahası bütün uluslararası toplumsal antlaşmalar, sözleşmeler işten çıkarmalarda mutlaka gerekçe gösterilmesini zorunlu kılarken FC bu temel hakkı es geçiyor François. 2006 yılında, yirmi birinci yüzyılın başında böyle şey mümkün olabilir mi?

Olamaz elbette. Nitekim Fransa gençliği hemen anladı Villepin'in tuzaklarını.

Villepin Kanunu üniversitelerle, öğretim ve eğitimle ilgili değil. Gençlerin iş hayatına girişlerine ilişkin. İlk işine başlayan bir genci alıyor ve patronuna teslim ediyor, bırakıyor: "Eti senin kemiği benim" diyerek. İşte bu, gençleri uyardı/uyandırdı.

Şunu da eklemeli: Bugün Fransa'da üniversite ve lise gençliği çalışma hayatından kopuk değil. Bugün üç milyon öğrenci aynı zamanda işçi. Yirmi altı yaşından küçük işçiler/öğrenciler, patronların kendileri için/çalışanlar için daha elverişli olan CDI (Contrat à Durée Indéterminée. Sınırsız Süreli Sözleşme. Sürekli İş Sözleşmesi diyelim.) veya CDD'lerini (Contrat à Durée Déterminée. Süresi Belli Sözleşme) bozup bir süre sonra kendilerine CPE önermesinden çekiniyorlar. Yani daha kötü koşullarda çalıştırılmaktan. Yani iş garantisi, gelecek garantisi olmadan, işini uzun boylu korumak olanağı olmadan çalıştırılmaktan. İş hayatına yeni giren bir gencin geleceği, bir ev kiralamak, belki evlenmek, belki bir otomobil sahibi olmak demek. İlk iki yılınızda her gün işinizden çıkarılma tehlikesi olunca size kim evini kiralar? Bugün Paris'te veya taşrada ev kiralamak için en az üç ücret bordronuz soruluyor/isteniyo. Bir defa CPE ile üç ay aralıksız çalışma olanağı bulacağınız şüpheli. İkincisi ücret bordronuzu verdiğinizde ev sahibi sözleşmenizin CPE olduğunu görürse size evini kiralamaz. Çünkü işinden her an çıkarılabilecek

kişi aynı zamanda ev kirasını da bir süre sonra ödeyemez duruma düşecek demek olacaktır. Bu nedenle Paris'in kuzeyindeki Villepinte kasabasında (Başbakan Villepin'in ismiyle ilintisi yok) Florian isimli ortaokul öğrencisi Başbakan'a "Şu an inşa etmeye çalıştığımız geleceğimizi ipotek altına alamazsınız!" derken bu noktaya dikkat çekiyor.

CPE'nün yabancı kökenli FC vatandaşları için tam bir felaket olacağını sadece vurgulayarak geçiyorum. Zaten esmer olduğunuz için, zaten Siyah olduğunuz için, zaten Magrip kökenli olduğunuz için size ev kiralamak istemeyen bir ev sahibi bir de CPE ile çalıştığınızı öğrenirse herhalde tabancasını çıkarır... Tabanlara kuvvet Muhittin! Ama Muhittin tabanlarını gösterilerde yürüşlerde eskitmenin daha akıllıca olacağını biliyor. Ne de olsa Diyarbakırlı Muhittin. Yalnız da değil Muhittin. Yanında François var, Florian var, Clementine, Elisabethte, Suzanne, Saoudu, Zizou, Mamoudu da var.

Villepin'e bakarsanız sanki iş var da gençler çalışmıyor. Ve O da akıllı bir başbakan olarak gençlerin bir an önce iş hayatına girmesi için çabalıyor. Oysa hiç de böyle değil: Önce Fransa'da iş yok. Evet önce iş olanağı yaratılması lazım. Bunu yapmazsanız varolan az sayıdaki iş için ucuza emek bulmak için CPE'yi sahneye koyarsınız. O zaman bir patron daha ucuza ve kolayca işten çıkarabileceği için CPE imzalayan genci tercih edecektir. Dahası CPE imzalayan patron bu süre boyunca sosyal güvence ve benzeri sorumlulukları için ödentilerden azad tutulacak. Yani yasal biçimde yedek sanayi ordusu yaratıyorsunuz böylece. Alın çalıştırın, limon gibi suyunu sıkın, suyunu alın, posasını kapının önüne koyun: İki yıl boyunca. Bu süre içinde genç emekçinin sendika üyesi olması da elbette işten çıkarılması için yetecek.

ORTAK CEPHE

İşçi sendikaları Villepin'in ne denli sağcı olduğunu öğrenmek için uzun zaman beklemediler. Daha birkaç ay önce bu hükümet gece çalışma yaş sınırını 18'den 16'ya indirdi. On dokuzuncu yüzyılda bunun tam tersi yapılmıştı.

Yine birkaç ay önce aynı hükümet çıraklık yaşını 16'dan 14'e indirdi. Evet 19'uncu yüzyılın ortalarındaki vahşi kapitalizmin en dehşet çalışma koşulları Villepin sayesinde yasalarla getiriliyor. Bugünkü İş Kanunu giderek törpüleniyor. Bu ritm sürerse İş Kanunu'nun tümüyle ortadan kaldırılması bile gündeme girebilir.

Oysa bu İş Kanunu Fransa emekçilerinin, işçi sınıfının on yıllarca mücadelesi sonrasında benimsenen TOPLUMSAL UZLAŞMANIN, TOPLUMSAL BARIŞIN ORTAK PAYDASIDIR. İş Kanununa uyulmazsa mesleki ilişkiler rayından çıkar. Kazanılmış haklara saldırılırsa işçi sınıfının varlığı tehlikeye girer. Sendikalar bunun farkındalar. Ve o nedenle başından beri üniversite gençliğinin yanında yer aldılar. CPE'ye karşı bütün eylemlerde. Ve bütün gösteri yürüyüşlerinde ortak hareket ettiler. 28 Mart 2006'daki o muhteşem gösteri ve yürüyüşlerle, grevler dizisine kadar da bu ortak hareket etmek işinde tek çatlak baş göstermedi. Tek ters ses çıkmadı. BÖLÜNME OLMADI. ORTAK CEPHE bir blok olarak sürdü.

Uzun tartışmalar oldu evet ama hep belli bir yerde uzlaşma sağlandı ve birlikte hareket edildi.

Uzun zamandan beri ilk kez oniki örgüt, işçi sendikaları birliği ve konfederasyonları ile öğrenci ve liselilerin birlikleri ortak bir cephede aylarca ortaklaşa eylem yaptılar.

Fransa'da üniversite kötü değil: Eğitim yerinde. Olanaklar Almanya, İngiltere ve ABD ile kıyaslanınca daha az olsa bile. Ancak sorunlar diplomayı aldıktan sonra baş gösteriyor: Hangi meslek sahibi olmak? Ne tür bir iş yapmak?

Çünkü her diplomalı için, mezun olduğunda, iş bulunmuyor.

Dahası üniversite mezunlarının Fransa'da "les grandes écoles" ismi verilen, özel ve kamu sektörleri için "ısmarlama" eleman yetiştiren yüksek öğrenim kurumlarıyla rekabeti de mümkün değil.

"Les grandes écoles" mezunları üniversite mezunlarına çokookk yukarılardan bakıyorlar. Aynen bugünkü Başbakan Villepin'in birçok bakanına, milletvekiline ve hele memurlarına baktığı gibi. Çünkü Sayın, ne sayını Pek Çok Sayın Villepin hem aristokrat hem de ENA (Ecole Nationale de L'Administration. Bizdeki Mülkiye'ye tekabül ediyor) mezunu. Küçük büyük dağları ben yarattım diyen cinsinden. ENA mezunu herkes O'nun gibi davranmıyor ama O'nun bir de aristokrat kökeni var. Bir de "dayısı" var. Namı: Chirac. Sırtını Chirac'a dayadığından beri tutabilene aşk olsun!

Evet gençler üniversiteyi bitirince iş bulmakta zorlanıyorlar. Çünkü unutmamak lazım: Fransa'da her gence yetecek kadar iş de yok. İşsizlik oranı genel olarak çalışan nüfusun % 10'u ile % 11'i arasında gidip geliyor. Ama gençler arasında % 23 kadar. Ve kimi bölgede bu oran % 30'lara, 40'lara çıkıyor. Gençlerin işsiz kalması ciddi sorunlar da doğuruyor. Gençlerin işsizliğinin maliyeti çok yüksek: Devlete, aileye, topluma.

Son elli yıldır Fransa bunun farkında ve 1970'lerden bugüne gençlerin işsizliğini azaltmak için her başbakan, her Milli Eğitim Bakanı bir "çare" bir "ilaç" aradı durdu. Ama bulamadı: 1986'da Devaquet, 1994'te Balladur, 2003'te François Fillon.

Villepin daha beteri yaptı: Bu konuda bir kanun tasarısı hazırladı: Ne sendikalara danıştı, ne öğrencilere! Hatta ne de kendi partisinin, daha doğrusu kendisini destekleyen partinin milletvekillerine! Hatta kendi bakanlarına bile fikirlerini sormamış!

23 Mart 2006 tarihli Le Monde gazetesinin yazdığına göre Villepin Kanunu'nun arkasında "gölgedeki adam" var: Villepin'in özel kalem müdürü: Pierre Mongin. Villepin ile ENA'da sınıf arkadaşı (1978-1980'de). 1993 ile 1995 arasında Başbakan Eudourd Balladur'un özel kalem müdürü. Ve 2005'te Villepin Başbakan olunca özel kalem müdürlüğünü sürdürmesi. Le Monde'a inanacak olursak Mongin, 1994'te Balladur'un SMIC-Jeunes (Gençler için Enaz Ücret) kararnamesinin de mimarı. Ve 30 Mart 1994'te Balladur kararnamesini geri çekmek zorunda kaldığından Mongin bu kez Villepin'in Kanunu ile, 2006'da 1994'ün bir tür "geçikmeli rövanşını" almaya çalışıyormuş. Olabilir.

Bütün bunlar şunu gösteriyor: Siyasi kararlar teknokratlara bırakıl(a)mayacak kadar ciddi ve önemlidirler. Teknokratların ipiyle kuyuya inilmez. İnenler çıkamıyorlar. Balladur'un kararnamesini geri çekmesi gibi bugün Villepin de sıkıştırılmış bir konumda. Ama Kanununu geri çekmedi. 30 Mart 2006'da Anayasa Mahkemesi, Kanununun Anayasa'ya aykırı olmadığına karar verdi. 31 Mart'ta top artık Cumhurbaşkanı Chirac'ta. Öğrencilere göre Villepin Kanunu şu nedenlerle Anayasaya aykırı:

Bir: Sadece gençlere yönelik olduğu ve yurttaşlar arasında ayrımcılık yaptığı için, EŞİTLİK ilkesine aykırı olduğundan.

İki: Patrona gerekçe göstermeden işten çıkarma hakkı tanıdığı için İş Kanununa, yani daha önce geçerli bir kanuna ve uluslararası toplumsal anlaşmalara aykırı olduğundan.

Üç: Villepin kanun tasarısını hazırlarken Danıştay'a danışmadığı için, usul hatası yapılmıştır.

Öğrenciler, işçi sendikaları yöneticileri Villepin'in Kanunu geri çekmesi ve her şeye sıfırdan başlamasını ısrarla istiyorlar. Ve 29 Mart sabahı yaptıkları ortak toplantıda kararlaştırdıkları gibi, 4 Nisan Salı günü yeniden bir "journée d'action" düzenleyeceklerini yeniden vurguluyorlar. Yani birçok kent, kasabada gösteri ve yürüyüşlerle birçok işyerinde grevler.

Villepin bugün "kanunu geri çekmedim" diye övünebilir. Ama haklardan, hele işçi haklarından ve İş Hukuku'ndan hiçbir şey anlamadığı veya onları hiçe saydığı ortaya çıktı. Dahası "Sendikalarla görüştüm, görüşmeye hazırım, görüşmek ve tartışmak istiyorum" diyerek yalan attığı, en azından kamuoyunu yanılttığı da ispatlanmış oldu. Çünkü kanun tasarısının hazırlık aşamasında veya daha sonra sendikalarla konuyu hiç ama hiç görüşmediğini bugün herkes biliyor. Bilmeyenler de öğrendiler. Nitekim sendika yöneticilerinin 16 Ocak 2006'da Villepin'in bu alanda tüzel bir düzenleme yapmak istediğini açıklamasıyla nasıl şaşırdıkları ortada. Öğrenciler de şaşırdılar. Ama o tarihten itibaren de DİRENİŞİ örgütlemeye başladılar. Ve bu kez direniş için ilk işaret taşradan geldi:

TAŞRADA ÇAKTI KIVILCIM

CPE'ye karşı öğrenci hareketi bu kez taşrada başladı. Evet Brötanya'nın tarihi başkenti, bugünkü en önemli kenti Rennes'de. Mayıs 1968'den bir farklılık daha. Çünkü Mayıs 1968 olayları Mart 1968'de Paris'in hemen yanı başındaki Nanterre Üniversitesi'nde başlamış ve bir süre sonra öğrencilerin Paris'in merkezindeki Sorbonne Üniversitesi'ni işgal etmeleriyle oraya taşınmıştı. Sorbonne eylemler boyunca öğrencilerin karargahı rolünü oynamıştı.

Bu kez Sorbonne işgali çok kısa sürdü. Polisin müdahalesi üzerine barışsever gençler on dakika içinde Sorbonne'u terk ettiler. Hemen sonra polis Sorbonne'u ve çevresini demir-çelik çitlerle/duvarlarla sarmalayarak Paris'in merkezinde küçük bir "kale" yarattılar: Turistlere yeni bir eğlence. Bir de Türkiye'den kalkıp "olayları izlemek" için taaaa buralara kadar gelen "büyük" ama gerçekten çooooookkk büyük gazetecilere "Paris Hatırası" fotosu çektirmek için bahane.

Şubat ayında Rennes Üniversitesi'nde başlayan işgal 31 Mart'ta sürüyordu. Mart başında UNEF (Fransa Öğrencileri Ulusal Birliği) "Bütün Üniversitelerde İşgal" kararı alınca Fransa'daki toplam 84 üniversitenin pek çoğunda öğrenciler bu kararı uyguladılar: Sayı önce ona, kısa süre sonra kırka çıktı. 31 Mart'ta işgal edilmiş üniversite sayısı 60 kadardı.

Evet, Mayıs 1968 Paris'le sınırlı kalmış ve bu nedenle taşrada "öğrenci takımına" karşı dışlama baş göstermişti. Oysa bu kez bir üniversitesi, bir yüksek okulu, bir lisesi bulunan bütün kasaba ve kentler de MAYIS 68'i bizzat yaşadılar. Öğrencilere geniş bir sempati doğmasında bunun da rolü var. Geniş halk kitleleri

olayları sadece televizyonlardan izlemek durumunda kalmadı. Olayları yakından gördüler ve hatta kimi zaman bizzat aktör olarak katıldılar.

Hele liselilerin 20 Mart'tan itibaren greve/boykota ve işgale başlamaları üzerine. Lise ve çevresinde gösteriler düzenlemeleri üzerine. 24 Mart'ta ortaokul öğrencileri bile eyleme çıkmak istediler: Örneğin Nantes'ta. Ama öğrenci ve liselilerin birlikleri, dernekleri ortaokul öğrencilerini katılmamaları için ikna ettiler: "Belki sizin de sıranız gelecek, ama şimdilik bırakın bu işi biz götürelim" denilerek. Ortaokul öğrencileri iyi ki eylemlerin dışında kaldı/tutuldu: Çünkü kimi yerdeki beklenmeyen çatışmalar dramatik olaylara yol açabilirdi: Çünkü çocuklar eylemi bir tür oyun gibi görüyorlar(dı).

Liselilerin eyleme katılmasıyla hareketin coğrafyası çok genişledi: Hemen hemen bütün Fransa'da her gün gösteri, yürüyüş, eylem yapıldı. UNL üyesi liseliler veya bağımsız ama kararlı çocuklar daha çok sayıda liselinin eylemlere katılmasını sağlamak ve onlara CPE'nin ne olduğunu anlatmak için liseleri işgale başladılar: Çünkü tahmin edeceğimiz gibi işgal edilen liselerde, iklimi uygun kasaba ve kentlerde bahçelerinde çadırlarda kamp kuruldu: Sohbet yanında, futbol ve satranç oynandı elbette ama bu arada CPE ve Villepin de anlattıldı. Tadı çok güzeldi. Gençler bireysel egoist yaşam yerine birlikte ve dayanışma içinde birçok şey yaratabileceklerini fark ettiler. Yaşamın kalan zamanı için az ders sayılmaz bu da. Dersler çünkü sadece dersliklerde verilenler değil. Liseli çocuklar, gençler arasında toplumsal doku canlandı.

Liselilerin eyleme katılması ve kimi gösterilerin sonunda gösteriden çok "polis dövmeye" gelmiş değişik siyasi görüşlü gençlerle polisin çatışması üzerine, veliler, ana-babalar, ağabeyler ve hatta nine ve dedeler de katıldılar gösteri ve yürüyüşlere: Hem

çocukları, torunları ve kardeşleriyle dayanışma sergilemek, hem de çocuklarının güvenliğini yakından koruyabilmek için. Kimi gösteri ve yürüyüşte bütün bir ailenin, dededen toruna bütün elemanları bütün üyeleri birlikte yürüdüler. AİLE BOYU GÖSTERİ VE YÜRÜYÜŞ terimi böyle ortaya çıktı.

18 Mart 2006'da Paris'teki o büyük ve heyecanlı gösteride dedeler de yürüdüler. Bunlara aslında dede değil VİTAMİN DEDELER demek lazım. Vitamin nineleri unutmadan. Şunu da eklemek lazım, dedeler zaten birkaç gündür emekli ödentilerinin hayat pahalılığı karşısında güneş görmüş kar gibi erimesini protesto etmek ve emekli ödentilerinin artırılmasını istemek için bizzat kendi gösteri ve yürüyüşlerini yapıyorlardı. 16 Mart Perşembe günü örneğin Paris'in SNCF'in (Demiryolu Ulusal Şirketi'nin) merkezinden Ulaştırma Bakanlığı'na kadar yürüdüler: Çoğu CGT'li olan dedeler demiryolunun eski ama eskimemiş militanları ve emekli emekçileri. Aynı gün öğleden sonra da, yola çıkan yorulmaz diyerek, gençlerin düzenlediği yürüyüşe de katıldılar: Çorbadan kaçanın kaşığı kırılıns hesabı.

2006 eylemlerinin bir özelliği de üniversite rektörlerinin öğrencilerinin yanında yer almaları. Hatta birçoğunun CPE'nün geri çekilmesini hemen eylemlerin başında dile getirmesi. 15 Mart'ta yıllık kollokyumları vesilesiyle Nantes'te toplanan 46 rektör bu konuda ortak bir metin yayınladılar: Hükümeti "anlamalı bir girişimde" bulunmaya çağırdılar. 17 Mart'ta Villepin ve yükseköğrenimden sorumlu Bakanla toplanan rektörler düşüncelerini Başbakanla iletiler: Ve "Ciddi bir çatışma, ciddi bir kopma olmadan çare bulunmasını" istediler. Rektörler CPE'nin geri çekilmesini ve gençlerin işsizliğine çözüm bulunması için hemen başlamak ve altı ay sürmek üzere görüşmelere öncelik verilmesini ve görüşmelerin en az altı ay sürmesini, ondan sonra

gereken tüzel düzenlemelerin yapılmasını vurguladılar. Yani Villepin yönteminin tam tersini.

MAYIS 68 TARİH / MAZİ OLDU. GELECEK YENİ GENÇLİK

Mayıs 68’de rektörler öğrencilerine karşı tavır takınmıştı hemen. Bugünkü rektörler ise öğrencilerinin yanında yer alıyorlar. Doğal diyeceğim neredeyse: Çünkü bugünkü rektörlerin birçoğu Mayıs 68’in çocukları. Türkiye’de burjuva medyası bozuk saat gibi sürekli olarak Paris deyince “Mayıs 68” yanıtını çıkardığı ve ezberini asla bozmadığı için yine bilinen başlıklar atıldı, köşe yazarları güya nostaljik, özünde bizzat kendilerinin yarattığı uyduruk efsanelerle süslü palavralarını bir kez daha yayınladılar.

Kimi “Romantik isyan anarşiye dönüştü” dedi. Oysa isyan hiç de romantik değildi. Son derece ciddi ve somut istekler içeriyordu. Ve asla anarşiye de dönüşmedi.

Veya kimi şöyle bir başlık yumurtladı: “68 Ruhu Paris’i Yakıyor.” Yine Paris ve yine yakmak. Paris yanmadı. Gösteri ve yürüyüşlerinde sadece “Ruh” değil eylem de vardı.

Mayıs 68’de bir tek “Mayıs 68” oldu. Bu defa, ille Mayıs 68’e gönderme yapmak gerekiyorsa, her kasaba ve kentte Mayıs 68 yaşandı demek lazım. En başta Rennes, Nantes, Grenoble, Toulouse, Aix-En-Provence, Marsilya... Hepsini saysam sayfalar tutar.

Eğer ille bir “ruh” yaratmak isteniyorsa Kasım-Aralık 1986 ile, Ekim-Kasım 1990 ile Ekim 1993-Mart 1994 ile, Ekim-Kasım 1995 ile açık bağlar görülmeli, ilişkiler kurulmalı ve 2002’den beri

Chirac'ın emrindeki bütün sağ hükümetlere karşı düzenlenen öğrenci eylemlerindeki ruh aranmalıdır.

EYLEMLER

Her biri birkaç sayfa tutacak eylemler dizisini hızla ve önemli birkaç özelliğini vurgulayarak aktarmak istiyorum:

Birçok gösteri ve yürüyüşten sonra Başbakanın CPE'yü geri çekmemesi üzerine UNEF 7 Mart'ta bütün üniversitelerde genel grev çağrısı yaptı. O sırada zaten birkaç üniversitede uygulanan genel grev yani derslerin boykot edilmesi yayıldı. Boykotların süreklilik kazanması için üniversitelerin işgali gerekince öğrenciler işgale başladılar. İşgal hızla yayıldı:

Bordeaux'daki dört üniversiteden üçü, Grenoble'deki üniversitelerin üçü de, Lille'deki üniversiteler de...

17 Mart'ta 84 üniversitenin 60'ında işgal ve boykot vardı. 17 Mart'ta liseler de işgal edildiler.

1994'te işgal için "faculté morte" (Ölü fakülte) terimi kullanan öğrenciler bu defa böylesine "ölüm"lü tanım yerine daha canlandırıcı daha olumlu bir birkaç terim yarattılar: Örneğin: "Zone d'Autonomie Temporaire" ("Geçici özerklik alanı") veya "Champ Libéré" ("Kurtarılmış meydan/alan/Er Meydanı") ... Bu arada "Résistance"("Direniş") sözcüğü de birçok üniversitenin girişinde büyük harflerle yazılıydı. 1960'ların sonunda Ankara'da Basın Yayın Yüksek Okulu'nun ana giriş kapısı üstündeki geniş duvara Deniz Gezmiş'in yazdığı ve uzun yıllar kimsenin asla ama asla silmek istemediği sloganını anımsadım: "Ya İstiklal ya Ölüm!" Denizler Ölmez!

İşgaller sürdü: 24 Mart'ta Fransa'daki toplam yaklaşık 4.300 liseden bin kadarı, toplam 84 üniversiteden 67'si işgal edilmişti. Bu arada liseliler ve üniversitelilerle dayanışmalarını sergilemek için Paris'teki İEP'de (Institut d'Etudes Politiques. Siyasal Bilgiler Enstitüsü. Üniversite dışındaki "Grande école"lerden biridir) ve taşradaki birkaç İEP'de de işgal eylemine gidildi. Paris'teki İEP'nun girişindeki "Sciences-Po ne tombera pas" ve "Science-Po contre CPE!" bandrolları dikkat çekiyordu. ("Siyasal Bilgiler düşmeyecektir", "Siyasal Bilgiler CPE'ye Karşı").

Bu bağlamda kimi İUT (Institut Universitaire Technique. Teknik Üniversite Enstitüsü) de bile dayanışma gösterileri yapıldı.

Sembolik açıdan çok güzel bir dayanışmayı da Paris'in en ünlü, en büyük, geçmişte Sartre'ların filan ders verdiği Louis Le Grand Lisesi öğrencileri sergilediler. Sorbonne'a iki adım ve Pantheon'un hemen arkasındaki bu lisenin seçkin öğrencileri kimi gösteri ve yürüyüşe lise bandrolü altında katıldılar: "solidaire avec les étudiants et lycéens" ("liseliler ve öğrencilerle dayanışma içinde").

Başbakanın inadı sonucu işgallere gidilmesi kaçınılmazdı. Çünkü gösteri ve yürüyüşlerdeki dayanışmacı, kararlı havanın sürmesi gerekiyordu. Çünkü daha başka eylemlerin, gösteri ve yürüyüşlerin gerekliliği kendini duyumsatıyordu. Bunların hazırlanması için alana ihtiyaç vardı. Alana ve araç-gereçlere: Bilgisayarlara, cep telefonlarına, fakslara, fotokopi makinelerine ve daha birçok şeye. Bunları nerede bulabilirsiniz? Üniversitelerde, bürolarda.

Öte yandan işgal sırasında birlikte yaşıyordu, birlikte yemek yapılıyor ve yeniyordu. Vitrolles lisesinde işgal için gece geç saatte bahçe çitinden atlayarak içeri süzülen on kadar kararlı gencin, gerekli önlemleri alıp, bandrollarını ve bildirilerini hazırladıktan sonra bahçenin en sakin köşesinde sıralardan oluşturdukları geniş

bir masada sucuk közlemesi yemeleri çok hoştu. Sabah kahvaltısını birlikte almak, uzun boylu sohbet etmek.

Kısacası İNSANLAŞMAK YENİDEN. O her gün birbirini gören (?) aslında birbirine yeterince bak(a)mayan, birbirlerini yeterince tanımayan çocukların topluluk havasını teneffüs etmesi az şey değil.

Her dersten çıkışta müzik-çalarlarını kulaklarına takan, okul bitiminde bir an önce eve dönüp bir video oyunu oynamak için can atan ve “kısa devre-yaşam” esiri bebeler SOHBETİ KEŞFETTİLER.

Bu arada birbirlerine aşık olanlar, aşkı tanıyanlar da oldu.

Hayat yani yeniden yaşanılır bir biçime dönüştü. Yaşasın işgal! Yaşasın boykot! Çocuklar ortaklaşa internet sitelerinden özellikle alternatif siteleri ortaklaşa izlediler. “Günlüklerini” birlikte yazdılar: İnternet aracılığıyla diğer “geçici özerklik alan”larındaki arkadaşları da uzaktan okuyabilsin diye. Evet Fransa’da kasabalar, kentler arasında yeni hatlar, yeni şebekeler kuruldu.

Bu arada kimi öğrenci toplulukları kimi öğretmenlerinden internet aracılığıyla ders almayı sürdürdüler. Üniversiteler işgal edildiğinde kitaplıkların açık olması sağlandı: Böylece okumak, derslerini tamamlamak, yakında başlayacak sınavlarına hazırlanmak isteyenler rahatça çalışabildiler. Grenobla’da açık havada günde bir saat ders verildi.

İşgal her zaman kolay bir eylem değil: Gece gündüz üniversitede yatıp kalkmak: Rotasyonla işgal gözcüleri değişse bile herkesin dayanması zor. Nitekim bir üniversite öğrencisi, Strasbourg Üniversitesi’nde kalp krizinden vefat etti. CPE olmasaydı, işgal olmayacaktı, işgal olmasaydı o çocuk yorgunluk ve uykusuzluk veya yeterince uyuyamamak sonucu kalp krizinden ölmeyecekti. Yazık.

Üniversitelerde bütün öğrenciler işgalden yana değildiler. Değişik nedenlerden. Ama asıl önemli olan şu: İşgale karşı olmayanların hesaba katılır sayıda olduğu yerlerde öğretim üyelerinin, bazen bizzat rektör ve dekanların gözetimi altında oylama yapıldı. Örneğin Grenoble'da üniversite kampüsü önündeki geniş meydana toplanan öğrenciler oy kullandılar: 4000'den fazlası işgal dedi. 1500 kadarı işgale hayır dedi. İşgal sürdü. Başka üniversitelerde de oylama yapıldı. Dahası öğrenciler fikir değiştirebilir diye genel kurul (AG. Assemblé Générale) toplantıları haftada bir yinelendi.

Kimi yerde, örneğin 29 Mart'ta Jussieu'de, işgale karşı olanlar zorla üniversiteye girmeye kalktılar: Onları işgalci öğrenciler sertlik yapmadan, kimini sözle ikna ederek, kimini iterek çıkardılar.

31 Mart'ta 4300 kadar lisenin 1400'ünde işgal ve 84 üniversitenin 60 kadarında işgal sürüyordu.

Şunu da belirtmek şart: İşgal sırasında hiçbir lise müdürü veya hiçbir üniversite rektörü polis çağırmadı.

29 Mart'ta Milli Eğitim Bakanı'nın lise müdürlerinin "her türlü yöntemi uygulayarak işgale son vermelerini" tehdit eder bir biçimde istemesi üzerine 30 Mart sabahı veliler, ana-babalar liselerin önüne gelip çocuklarına, işgale katılan çocuklarına polisin müdahale etmesini engellemek için nöbet tuttular.

Paris'teki ünlü bir lisenin müdürü dışında hiçbir müdür polis çağırmadı.

Kimi yerde polis geldi olan-bitenlere şöyle bir baktı ve hiçbir müdahale yapmadan ayrıldı.

GÖSTERİ VE YÜRÜYÜŞLER

Şubat başından beri, Paris başta, Fransa'nın bütün kasaba ve kentleri on yıllardan bu yana görmediği büyüklükte gösteri ve yürüyüşlere tanık oldu. Hızla birkaçını aktarıyorum:

7 Şubatta 150 kadar gösteri ve yürüyüş yapıldı. Polisin rakamlarına göre 274.000 düzenleyicilerin rakamlarına göre 400.000 kişi katıldı...

16 Mart Perşembe günü düzenlenen yirmi kadar gösteri ve yürüyüşe polise göre 250.000 sendikalara göre 500.000 insan katıldı. Paris'teki gösterinin bittiği Sevres-Babylone metrosu civarında "Casseur"ler ("kırıcılar") ile polis arasında ciddi çatışmalar oldu. Çatışmalar daha sonra Sorbonne Meydanı'nda sürdü: Sorbonne Meydanı'ndaki çatışmaları başlatan ve sürdürenlerin arasında anarşistler'in, FN'in (Milliyetçi Cephe) isimli ırkçı, aşırı sağcı, yabancı ve Yahudi düşmanı partinin Gençlik Kolları olan FN de La Jeunesse'in ve küçük bir nazi örgütü olan Bloc Identitaire'nin üyelerinin bulunduğu ertesi gün anlaşıldı. Polisin gözaltına aldığı adamların kimlikleri belli olunca. Dahası polisle çatışmadan sonra Qurtier Latin'in (öğrenci mahallesi) dar sokaklarına sığınan ırkçılarla anarların birbirleriyle çatışmaları ve bu çatışmaların büyümesi polis tarafından önlendi...

Cumartesi 18 Mart 2006'da bütün Fransa'da 160 gösteri ve yürüyüş düzenlendi. Paris'teki gösterilerin bittiği Invalides Meydanı'nda "casseur"lerle polis arasında çok ciddi çatışmalar oldu: Birçok yaralıyla sonuçlanan. Paris'te o gün 350.000 kişi yürüdü. Marsilya'da 130.000. Toulouse'da 45.000, Rennes'de 35.000, Nantes'da 45.000, Lyon'da 25.000 vb.

23 Mart Perşembe günü bütün ülkede yüzden çok gösteri ve yürüyüş yapıldı: Polise göre taşrada 200.000 Paris'te 23.000 kişi katıldı. Düzenleyenlere göre taşrada 400.000, Paris'te 50.000. Paris'te öğleden sonra yapılan gösteriye sabahleyin kendi kasaba ve kentlerindeki gösteri ve yürüyüşlere katılan gençler de geldiler: Arras'tan, Lille, Marsilya, Rennes ve Tours'dan örneğin.

28 Mart Salı günü ülkenin tümünde, iki yüzelli kadar gösteri ve yürüyüş düzenlendi, binden çok yirmidört saatlik grev yapıldı. Polise göre 1.055.000 kişi katıldı, sendikalara göre 2.710.000 insan : Paris'teki gösteri Place d'İtalie ile Place de la Republique arasında yapıldı: Beş kilometrelik mesafede gösterinin başı Republique Meydanı'na ulaştığında İtalya Meydanı hala tıklım tıklımdı. Marsilya'da 250.000, Rennes'de 50.000, Bordeaux'da 50.000, Lyon'da 30.000, Ajaccia'da 5.000 (Korsika adasının birinci kenti olan ve nüfusu sadece 60.000 olan Ajaccio'da 5.000 kişilik gösteri tarihi önem taşıyor) kişi gösteri yürüyüşündeydi.

Gösterilere katılanların sayısı konusunda polisin ve düzenleyenlerin verdikleri rakamlar genel olarak farklıdır. Polis öteden beri katılanların bazen yarısı kadar, bazen üçte biri kadar bir sayı verir. Bu bilinen bir şey. Ama şunu hiç kimse reddetmiyor:

28 Mart'taki büyük gösteri ve yürüyüşte bir öncekinin iki katı kadar katılımla tarihi bir gösteri ve yürüyüş gerçekleştirildi. Önemli olan budur. Bu arada size kısa bir öykü aktarayım: O gün küçük ve şirin bir kasaba olan Mâcon'da da (çok iyi içimli şarabını da unutmayalım) gösteri ve yürüyüş yapıldı: Polise göre üç bin, düzenleyenlere göre iki bin kişi katıldı. Kimin doğru saydığına artık siz karar verin. Bu bir istisna ama polisin göstericilerin sayısını az göstermek kuralını asla bozmuyor.

29 Mart 2006'da eylemlerin düzenleyicisi oniki sendikanın ortak toplantısında 4 Nisan Salı günü yeniden grevli ve gösteri ve yürüyüşlü bir EYLEM GÜNÜ yapılması kararı alındı.

O güne kadar CPE geri çekilirse, 4 Nisan'da Fransa'nın yol ve kaldırımlarına çiçekler yağacak. Geri çekilmezse? Çekilmezsesi yok bu işin!

YENİ TÜR EYLEMLER

Geçmiş yıllardaki öğrenci hareketi gibi 2006 öğrenci hareketi de yeni tür eylem biçimlerini yarattı. Öğrencilerin, liselilerin yaratıcı niteliklerini gözler önüne koyan bu yeni tür eylemlerden birkaçını sıralayalım:

Rennes'de rektörlük işgal edildi. Rektörle karşılıklı konuşmak için. Rektör kabul etti ve birkaç saat sonra öğrenciler işgale son verdi.

Limoges'de dekanlık sembolik olarak birkaç saatliğine işgal edildi.

Grenoble'de Valilik önündeki demir-çelik çitlere birkaç öğrenci kendilerini zincirlediler. Birkaç saatliğine.

Lyon'da ve Rennes'de otoyol kesildi. Kimi yerde ise otoyol girişlerindeki gişelere kibarca el koyan öğrenciler Paris'teki gösteriye gitmek için tren bileti parasını topladıktan sonra eylemi bitirdiler.

Lille, Nantes, Rennes, Aix-En-Provence, Grenoble, Angers, Dunkerque gibi birçok kasaba ve kentte karayolları kesildi. Veya yüz-iki yüz kadar öğrenci karayollarında yürüyerek otomobillerin yavaşlamasına yol açtılar: Otomobillerdekilere bildiri dağıtarak, onlara CPE'ye neden karşı olduklarını açıklayarak. Birçok otomobil

sürücüsü “öğrencileri sonuna kadar destekliyorum” dedi. Bir başkası “Benim bugün bir-iki saatimi yitirmem sorun değil, CPE çıkarsa gençler yıllarını köle olarak çalışarak yitirebilirler. O nedenle öğrencileri çok iyi anlıyorum.”

Nantes, Clermont-Ferrand gibi kentlerde gençler ve küçük bir köyde de yaşlı bir nine elinde “CPE’ye karşı olanlar korna çalsınlar!” bandroluyla otomobil geçişinin yoğun olduğu dört veya altı yollarda, görünecek bir şekilde dikildiler ve korna çalanları saydılar: Bu da bir eylem. Kimi yerde korna çalma rekorları kırıldı. Bilginiz olsun diye şunu yazmalıyım: Fransa’da korna çalmak resmen yasaktır ve çalanlar polise yakalanınca fena halde para cezası ödemek zorundadırlar. Aklınızda bulunsun.

Marsilya’da Saint-Charles Gar’ı işgal edildi. Trenlerin kalkışı birkaç saat geciktirildi. Polisin müdahalesi sırasında öğrencilerin “Non violence! Non Violence!” (“Şiddete Hayır ! Şiddete Hayır !”) sloganları atarak polisin sert müdahalesini göğüslediler. Paris’te Gare de Lyon işgal edildi: Kısa bir süreliğine.

Poitiers’de öğrenciler Havaalanı’nın önündeki meydanı bir süre işgal edip “CPE’ye Hayır” sloganını bedenleriyle yazdılar. Aynı kentte bir süre sonra Büyük Gar işgal edildi: Birkaç saatliğine.

Paris’te ve Toulouse gibi birkaç kentte Çalışma Bakanlığı İl Müdürlükleri işgal edildi. Memurlar öğrencilere destek verdiler: Aralarında arkadaşça sohbetler yapıldı. Birkaç saat süreyle.

Nice’de Belediye Meclisi işgal edildi. Polisin müdahalesiyle çatışma çıktı.

Quimper’de CPE’ye karşı olan öğrenciler bisikletli bir gösteri yaptılar: Hem spor hem protesto.

Her şey yaşandı, yaralananlar oldu. SUD sendikası üyesi bir postacı ağır yaralandı, hastaneye götürüldüğünde zamanında gerekli müdahale yapılmadığı için komaya girdi; başka yaralılar da oldu. Bir öğrencinin kalp krizinden vefat ettiğini biraz önce yazdım.

Ama her şeye rağmen 30 Mart'ta LCI (La Chaine d'Information) isimli televizyon kanalının yaptırdığı kamuoyu yoklamasına göre Fransalıların % 62'si öğrencileri ve liselileri CPE'ye karşı mücadelelerinde destekliyor.

Aynı gün yayınlanan Le Parisien gazetesindeki kamuoyu yoklamasına göre ise, Fransalıların % 42'si CPE'nin "askıya alınmasını", % 41'i ise "geri çekilmesini" arzuluyor. Yani % 83'ü CPE'ye karşı.

Evet Fransa'da kamuoyu öğrencileri ve liselileri sonuna kadar destekliyor.

ELVEDA VİLLEPİN

Bu destek sonucunda Villepin'in artık Başbakanlıktan ayrılması dayatıyor. Toplumsal bir hakkın korunması için başlayan öğrenci hareketi Başbakan'ın inadı sonucunda SİYASİ BUNALIMA dönüştü. Büyük olasılıkla Villepin istifa etmek zorunda kalacak. Yeni hükümette herhalde artık yer alamaz. Ve kimbilir belki Villepin bir daha hiç anılmaz. Siyasette elbette hiçbir şeyi önceden yüzde yüz kestirmek olası değil ama Villepin'in bileti kesildi: Tek gidiş. Dönüşü bana kalırsa yok. Mümkün değil. Çünkü Villepin'in bütün kirli çamaşırları ortaya saçıldı. Bakın örneğin o kadar kibar görüntü vermesine karşın, bu adam son derece kaba, ağzı bozuk bir zatmış. İyi gazeteci ve siyaset dünyasının çok iyi bir gözlemcisi olan Franz-

Olivier Giesbert'in La Tragedie du President isimli yeni çıkan kitabından (Flammarion Yayınevi, Paris, 2006, Cumhurbaşkanının Trajedisi), Villepin'in sözlerinden seçmeler alalım: Villepin gazeteler için "Torche-culs" diyor: Yani kış-bezi, kibarcasıyla tuvalet kağıtları. Sarkozy için söyledikleri: Nabot: Yani bastı bacak, yani bücür. Ve yine Sarkozy için "Nain": Yani cüce veya sürüngen. Artık hangisini seçerseniz.

Dahası da var: Hükümetin ikinci ismi, Devlet Bakanı, Başbakan Yardımcısı ve İçişleri Bakanı Sarkozy'nin artık herkesin bildiği gibi eşiyile ayrılması söz konusu olunca aynen şu cümleyi sarfediyor: "Eşini tutamayan, eşine sahip olamayan bir adam Fransa'yı tutamaz! Fransa'ya sahip olamaz."

Villepin kendisini destekleyen UMP milletvekilleri için bakın ne diyor: Connards. Kibarca enayiler diye çevirmek olası, dahasını yazmama aile terbiyem izin vermez.

Fransa için bakın ne diyor: "Kaslanmak için kıvranıp duruyor! Kalçalarından belli!" Fransızcada La France yazılıyor, yani ülkenin ismi "feminin" o zaman Başbakan'ın erkeklik damarı şahlıyor demek. Vay anasını.

Chirac'ın kurtulması da mümkün değil. Villepin Chirac'ın kendisini Başbakan olarak ataması konusunda bakın ne demiş: "Fiziksel bir şeydi... Chirac'ı resmen igfal ettim!" Bir Başbakan'ın ağzına yakışır mı bu sözler?

Bu kadarı yeter sanıyorum. Villepin'in insanlara nasıl yukarıdan baktığı ortada. Küfürde üstüne yok ama Başbakan olarak ömrü bitti. Siyasi yaşamı da bitti demek olası.

Kendini çok beğenen, "narcissique" Villepin'in 1997'de Chirac'ın Millet Meclisi'ni feshetme ve erken seçime gitme kararının mimarı olduğu da biliniyor. 1997 seçimleri sonucunda Sol'un büyük bir

zafer kazandığını anımsayınız lütfen. Yoksa Villepin gizli bir sosyalist mi? Gerçi Sosyalist Parti'nin bugünkü genel sekreteriyle ENA'da sınıf arkadaşı ama François Hollande hep söyledi "Villepin yıllarca hep kadınlarla ve otomobillerle uğraşıyordu." Haziran 2005'te Chirac Villepin'i Başbakan olarak atayınca adı geçen sol bir hava verdi kendine. Ve hatta kimi siyaset bilimci Villepin'in 2007'de cumhurbaşkanlığı seçiminde aday olması halinde sol seçmenlerden bile oy alabileceğini söyledi, yazdı.

Villepin herkesi kandırdı. Herkesi aldattı. Hiç kimseye gereken ve gerçek saygıyı göstermedi. Gösteremedi. Öyle yetiştirilmiş adam: CPE'yi sendikalara, öğrencilere danışmadan çıkardı.

CPE'yi içeren kanunu Millet Meclisi'nde görüşülmeden geçirdi.

Gençlerin işsizlik sorununu çözüp iyi not almak için bu kanunu çıkardığını iddia etti ama davranışlarıyla, herkes yalan söylediğini anladı. Villepin Başbakan olarak, eyleme çıkan öğrencileri ve birliklerini birbirleriyle, öğrenci birlikleriyle sendikaları ve sendikaları kendi aralarında birbirlerine düşürmek için bilinen ve artık kabak tadı vermiş olan bütün yolları, yöntemleri denedi. Ama ne öğrenciler yuttu, ne de işçi sendikaları. Bölmekle yönetmek devri tarihe karıştı.

Villepin toplumdaki gelen sesleri duymadı. O nedenle "Sağır Hükümet" teriminin doğmasına yol açtı. Bu da az şey değil. Çocuklar birçok gösteri ve yürüyüşte "Villepin kulaklarını temizle!" sloganını bunun için attı. Evet, Villepin gösteri yapanları duymadı. Halktan ne kadar kopuk olduğunu sergiledi. Bu tür teknokrat kafalı siyasetçiler "Sokak hükümet değildir" diyorlar. Sokakta gösteri yapanlar ise şunu söylediler: "Evet sokak hükümet değil ama seçmendir. Seçim zamanı gelince göstereceğiz oy verenlerin kimler olduğunu" Nitekim CPE'ya taşlama şeklinde, bu

üç harfle başlayan şu bandrol ve slogan çıktı ortaya: “Comment Perdre les Elections” : Seçimleri nasıl kaybetmek. Bir CPE ile. İşgal edilen EHESS’da, Paris’te, okulun bahçe çitine yazılı şu bandrolu da yazmalıyım mutlaka :

“Oyum bir kaldırım taşıdır fakat seçim sandığına girmiyor” ...

Arif olan anlar. Villepin olan çantasını alır ve gider. Bir daha gelmemecesine. Elveda Villepin. Bu ülke, bu halk, bu öğrenciler, bu liseliler, bu çocuklar seni hemen UNUTACAKLAR. Bundan emin olabilirsin.

VILLEPIN İÇİN EK

Aradan zaman geçti. Kasım 2020’de, şimdi, öğrenci hareketi konusunda daha çok şey biliyoruz ve onları da tamamlayıcı bilgi olarak burada sunmak istiyorum :

Villepin gösterilere rağmen kanunu çıkardı ama uygulayamadı. Çünkü Cumhurbaşkanı Chirac kanunu yürürlüğe koymadı. Ve Nisan 2006’da, üç ay kadar süren gösteri, grev, işgal ve yürüşüsten sonra, Villepin yeni bir yasayla CPE’yi iptal etmek zorunda kaldı.

Gençleri yok pahasına çalıştırmanın reddi böylece tüzel metinlere geçti.

O sırada 2007’de yapılacak cumhurbaşkanlığı seçimi için yıllardır yanıp tutuşan Nicolas Sarkozy, Villepin’in de aynı seçim için adaylığını koyacağını açıklamasından beri Villepin’e açık açık savaş ilan etmişti. Aynı hükümette Villepin Başbakan Sarkozy İçişleri Bakanı’ydı ama ikisi arasında kıran kırana bir kavga hem kulislerde hem kamuoyu önünde kesintisiz bir biçimde sürüyordu...

Bu çatışma, kavga, hırlaşma, küfürleşme ve gerilim öğrenci hareketinin işine yaradı, işini kolaylaştırdı. Bu konudaki en iyi tanıklık 2006'da UNEF lideri Bruno Julliard tarafından Aralık 2008'de verildi. O sırada Sarkozy artık Cumhurbaşkanı'ydı. Bruno ise Paris Anakent Belediyesi Başkan yardımcısı. Bruno Julliard bir radyodaki söyleşisinde aynen şunları söyledi :

“Sarkozy görünürde hükümetin bir üyesi olarak hükümetini ve Villepin'i tutuyordu. Bir gösteri sonrasında beni bizzat telefonla aradı ve gösteriye ilişkin bir-iki cümleden sonra, ‘Senin bir numaralı desteğin benim. Ben de CPE'nin geri çekilmesini istiyorum. Dayanın. Umudunuzu yitirmeyin. Mücadelenizi sonuna kadar götürün’ dedi.”

Bruo Julliard sonra şunları ekledi. “O ortamda onun ve bizim çıkarlarımız kesişiyordu : O Villepin'in kellesini istiyordu, biz CPE'nin kellesini.” (Bruno Julliard-Nicolas Sarkozy diye Google Baba'ya sorunca ayrıntılı bilgilere ulaşabilirsiniz. 11 Aralık 2008 tarihli haftalık L'Express'e de bakılabilir. Julliard bu konuda anlattıklarını daha sonra yinelemek fırsatı da buldu.)

Polisin öğrenci eylemlerinde müdahaleden ve hele şiddetten kaçındığını, kimi kez seyirci kaldığını daha önce vurgulamıştım. İçişleri Bakanı Nicolas Sarkozy gereken makamlara gereken emirleri vermişti ve gösteri ve yürüyüşler barışsal bir ortamda yapıldı.

Sonuçta CPE geri çekildi...

Bir yıl kadar sonra ise Sarkozy Cumhurbaşkanı seçildi...

Villepin ise Chirac'ın 1981'den beri kendisine gösterdiği “babalık” sayesinde başbakanlığı sürdürdü. Ne Chirac ne başka kimse başbakanlıktan istifasını istedi. Sosyalist Parti Genel Sekreteri ve Villepin'in ENA'dan sınıf arkadaşı François Hollande hariç. Böylece

Villepin Sarkozy'nin seçilmesine kadar görevde kaldı. Ama Chirac ile Sarkozy arasındaki cumhurbaşkanlığı devir teslim töreninden bir gün önce 15 Mayıs 2007'de istifa etti. Artık saati gelmişti.

Dominique de Villepin, Jacques Chirac ve Alain Juppé ile 1980'lerin başından beri yaptığı siyasi yolculukta, dikkatinizi rica ediyorum, son derece önemli idari görevlerini es geçiyorum, Dışişleri, İçişleri bakanlıkları yaptı sonra Başbakanlığı üstlendi ama BİR KEZ BİLE SEÇİME GİRMEDİ. Fransa siyasetinde teknokratların etkinliğini gösteren örneklerden biri olarak Fransa Siyasi Tarihi'ne geçti. Georges Pompidou ve Raymond Barre ile (ve o günlerde henüz adı sanı bilinmeyen Emmanuel Macron ile), kıyaslanınca onları bile geçti. Çünkü adı geçenler göreve getirildikten sonra seçime girdiler. Siyasetin tadına baktılar. Pompidou cumhurbaşkanı bile seçildi. Villepin ne görevdeyken ne sonra seçime girdi. HAKİKİ BİR FRANSA VE BELKİ DÜNYA REKORU (mu?). Herkese nasip olmaz cinsinden. Şimdilerdeyse Villepin Fransa'da unutuldu. Belki her yerde ve tamamen değil, çünkü Katar prenslik ailesiyle ilişkileri iyiymiş ve sürüyormuş... Siyasette ölüm yok. Hakiki ölümle gelen hariç.

ORTAK VE GENİŞ CEPHE

CPE'ye karşı mücadelenin başından itibaren öğrenci sendika ve birlikleri bütün işçi sendikalarıyla birlikte hareket ettiler. Bir süre sonra onlara liselilerin dernekleri de katıldı. Böylece oniki en büyük işçi sendikaları konfederasyonları, öğrenci dernekleri ve liselilerin dernekleri GENİŞ VE ORTAK BİR BLOK yarattılar. Ve bu birlik, bu ortaklık, onca eyleme, onca uzun süren mücadele takvimine rağmen 31 Mart 2006'ya kadar çatlamadı. Tek çatlak

ses çıkmadı: Başbakan'ın, Milli Eğitim Bakanı'nın ve diğerlerinin binbir ve klasik "böl yönet" çabalarına karşın.

Hemen başta bu iki özellik göze çarpıyor: En geniş ortaklık, en geniş cephe.

Ve sonuna kadar bir arada kalmak akıllılığını göstermek.

Ocak 2006'dan beri bu ortaklık, bu cephe, bu bir arada ve birlikte karar verme ustalığı sürüyor. Eylemlerdeki disiplin, gösteri ve yürüyüşlere katılanların sayılarındaki sürekli artış bununla ilgili. Evet öğrencilerin "Köleliğe Karşı Direniş" çağrısında birleşti gençlik, emekçiler, öğrenciler, liseliler, işçiler.

Süreç içinde onlara ana-babaları ve hatta nene ve dedeleri de katıldı. Böylesi geniş aile boyu gösteri ve yürüyüşü Fransa 1944'te Nazi işgali bitiminden sonraki gösteri ve yürüyüşlerden bu yana görmemişti.

Villepin 30 Mart'ta öğlen yemeğine davet ettiği sekiz bakanıyla neler konuştuğunu soran bir gazeteciye "1940 tarihli çok güzel bir şampanya içtik" yanıtını vermekle yetindi. Unuttuğu bir nokta var: 1940 Fransa için işgalin başladığı ve Direniş Hareketinin kendini gösterdiği yıldır. Kimin rolü kimde? Kim işgalci, kim Direnişçi?

Ortak ve geniş cephenin unsurlarını, aktörlerini kısaca sıralamak gerekiyor: Önce beş önemli işçi sendikaları konfederasyonunu anmalı:

CGT: Confédération Générale de Travail: Genel İş Konfederasyonu.

CFTC: Confédération Française des Travailleurs Chrétiens: Hıristiyan Emekçiler Fransız Konfederasyonu.

CGT-FO: CGT-Force Ouvrière : CGT İşçi Gücü.

CFE-CGC : Confédération Générale des Cadres. Teknisyenler Genel Konfederasyonu.

CFDT: Confédération Française Démocratique des Travailleurs. Emekçiler/İşçiler Demokratik Fransız Konfederasyonu.

Bu beş büyük işçi örgütü yanında, bütün gösteri ve yürüyüşlerde öğrencilerle birlikte eyleme katılan şu sendikaları da anmak gerekiyor:

SUD (Solidarité. Ünité. Défense. Dayanışma. Birlik. Savunma) ismini taşıyan sendikalar birliği CGT ile CFDT'den ayrılan ve genel olarak daha radikal siyasi ve sendikal çizginin savunucusu.

UNSA: Union National des Syndicats Autonomes: Özerk Sendikalar Ulusal Birliği. Hiçbir işçi sendikaları konfederasyonuna bağlı olmayan sendikaların oluşturduğu işçi örgütü. UNSA-Police üyesi polisler sivil giysileriyle gösteri yürüyüşlerinde asayişin sağlanması ve göstericilerin güvenliğini korumak için çabaladılar. CGT, CFDT, CFTC ve diğerlerinin "service d'ordre" (Güvenlik hizmeti) ismi verilen güçlü kuvvetli emekçileriyle. Şunu da eklemeli: Polislerin "Alliance" (Birlik) ve "Synérgies" isimli başka sendikaları da bulunuyor. Ve bunlar polis teşkilatı içindeki değişik rütbelerdeki kategorileri kapsıyor.

FSU: Fédération Syndicale Unitaire. Sendikal Birlik Federasyonu. Öğretmenler ile öğretim üyelerinin sendikalarının oluşturduğu üst sendikal örgüt.

GENÇLERİN ÖRGÜTLERİ

Üniversite ve liseli gençlerin birçok sendikası, birliği, derneği bulunuyor: üniversite işgallerini, eylemlerini, gösteri ve yürüyüşleri düzenleyenler içinde şunları sıralamak olası:

UNEF: Union Nationale des Etudiants de France: Fransa Öğrenciler Ulusal Birliği: Sosyalist Parti'ye yakın. Ama Bruno Julliard UNEF başkanı seçilince Sosyalist Parti üyelik kartını partisine iade etti: "Daha bağımsız davranabilmek için" diyor. Biçimsel olarak belki. Ama gerçekte, bu eylemler sırasında gördük, duyduk, UNEF Başkanı SP yöneticileriyle haftada bir görüştü. Televizyon platolarında SP'lilerle çok iyi uyuşuyordu. Eleştirmek için yazmıyorum. Gerçek bu. Bilgi olsun diye. UNEF'den ayrılınca yeniden SP'ye döndü... UNEF Genel Sekreteri Anne Delbende: Son derece sevimli akıllı ve tartışmayı kurallarıyla yapabilen genç bir bayan. Bu iki gencin özelliği ikisinin de yaklaşık 27-28 yaşında olmaları, on yıldır siyasi veya sendikal militanlık yapmaları ve derslerinde başarılı olmaları. Anne Delbende örneğin sosyoloji alanında çalışmalarını sürdürüyor. Bruno Julliard Güney Koreli bir gazetecinin yazdığı gibi artık "Dominique de Villepin'e kafa tutan genç olarak" tanınıyor. Tartışmalarındaki nezaket, kararlılık ve olgunluk birçok insanı şaşırtıyor. Mayıs 1968'in deli-kanlı öğrenci liderlerinin yerini ana-baba kuzusu burjuva bebeleri aldı demek olası. Ama şunu da unutmayalım: Mayıs 1968'de "isyan eden" gençler de burjuva bebeleriydiler. Onlar ana-babalarının sıkıntıdan ve hüzünden kendinden geçmiş ve modası da geçmiş toplumu alt-üst etmek istiyorlardı. Bugünkü gençler ise SAVUNMADALAR: Varolan haklarını nene ve dedelerinin, ana-babalarının uzun ve zorlu mücadeleler sonucu elde ettikleri kazanılmış hakları, korumak için eylemdeler. Hatta kimi o kadar

kibar ve utangaç ki “Bakın diyorlar, Villepin’in istifasını bile istemiyoruz!” Daha ne olsun?

Öğrencilerin örgütleri arasında Confédération Etudiante’i da (Öğrenci Konfederasyonu) saymalı: Julie Coundy isimli ve başından hiç çıkarmadığı kasketiyle tanınan genç bayanın yönettiği örgüt siyasi partilere karşı bağımsız tavrıyla dikkat çekiyor.

Liselilerin de birkaç örgütü eylemlerin yönetiminde:

UNL: Union Nationale des Lycéens: Liselilerin Ulusal Birliği. Başkanı Paris’in anlı şanlı liselerinden Montaigne Lisesi öğrencisi Karl Stoeckel. Karl Marx’la karıştırılmamalı. Solcu olmasına solcu da marksist değil. Bruno Julliard ile birlikte eylemleri çok iyi düzenlemek ve yönetmekle dikkatleri çekiyorlar. Karl, 30 Mart’ta birkaç saat süreyle gözaltına alındı. 31 Mart’ta 13 haberlerinde TV’deydi...

FİDL: Fédération Indépendante et Démocratique des Lycéens : Liseliler Demokratik ve Bağımsız Federasyonu. Fransız Komünist Partisi’ne yakın liseliler birliği.

Bu tür sendikal birlikler yanında, anarşistlerin La CNT (Confédération Nationale de Travail/ Emek Ulusal Konfederasyonu) isimli sendikası, LCR (Devrimci Komünist Birlik) gençlik kolları, SP gençlik örgütü MJS (Genç Sosyalistler Hareketi. Başkanı Razy Hammadi. Sadece Paris’te altı bin militanı olduğu sanılıyor) bulunuyor. SP bizzat eylemlerin düzenlenmesinde rol aldı. PCF (Fransız Komünist Partisi) ise JC (Genç Komünistler) ile UEC (Komünist Öğrenciler Birliği) ile sesini duyurdu. LCR özellikle Nanterre’deki 10. Üniversite ile Jussieu’deki 6. ve 7. üniversitelerde etkin.

Bu arada gösteri ve yürüyüşlerde dağıttıkları bildirimlerle seslerini duyurmak, kendilerini tanıtmak ve yeni üye elde etmek için çaba harcayan şu siyasi kümeler de dikkat çekti:

Communistes en Lutte: Kavgada Komünistler: Bildirisi “Kahrolsun Kapitalizm” sloganıyla bitiyor. “Fransa’da Marksist Leninist Komünist Parti’nin inşası” için çalıştıklarını belirtiyorlar.

Gauche Révolutionnaire: Devrimci Sol: Kızıl Yıldız içinde yumruk işareti taşıyan bildiride CPE’nin geri çekilmesini istiyorlar. “Villepin-Sarkozy’yi durdurmak” lazım diyorlar.

PacVerte: Yeşil Fakülte: Yeşiller Partisi’nin gençlik ayağı: “Atılabilir işe Hayır!” sloganları ve “Hükümetin kötü çorbası hepimizi hasta ediyor” Üst başlıklı bildirimleri hem yeşil hem de ekolojik. Kokusu da çok güzel! Renkleri de! Sarı ve yeşil çünkü.

World Socialist imzalı bildiri dağıtan takım, gösteri ve yürüyüşlere uluslararası bir boyut mu katıyor? Yoksa başka bir niyetleri mi var? Gençleri, “CPE karşıtı mücadelenin başarıya ulaşması için bağımsız siyasi bir mücadele yapmaya” davet ediyor ve “dördüncü Enternasyonalin Uluslararası Komitesinin Fransız Şubesini” kurma çağrısıyla bitiriyor bildirisini.

EŞGÜDÜM ULUSAL KOMİTESİ

UNEF, CE, UNL gibi ulusal çapta güçlü ve resmen tanınan dernekler yanında daha soldaki gençler de seslerini ulusal düzeyde duyurmak için fakültelerde Comité de Lutte (Mücadele Komitesi) kurdular ve bunların ulusal düzeyde ilişkisini sürekli kılabilmek için

de Coordination Nationale Etudiante isimli geniş bir şebeke. UNEF, CE, UNL, Sosyalist Parti ve FKP'ye yakın öğrencilerin denetiminde olduğu için LCR, Lutte Ouvrière gibi daha radikal Troçkist devrimci Marksist öğrenciler Eşgüdüm Ulusal Komitesi ile denge kurmaya çabaladılar. Düzenli olarak, haftada bir, bir genel kurul topladılar. Bir seferinde Dijon'da, bir başkasında Aix-En-Provence'da daha sonra Politiers'de ve bunun gibi. Böylece iktidarın bir anlamda merkezi özelliğini kırmak istediler. Üniversitesi olan her kent karar merkezi olabilir demek/diyebilmek için. Böylece taşra kentlerindeki öğrenci liderlerinin de sorumluluk, daha çok sorumluluk duymaları ve üstlenmeleri de sağlandı. Kararların Paris'te ve belli sayıdaki liderler tarafından alınması aşıldı böylece.

Coordination Nationale Etudiante (CNE) "daha radikal" kararlar da aldı. Örneğin Villepin'in istifasını istemek için slogan atılması gibi. Bu arada gösteri ve yürüyüşlerde UNEF Başkanı Bruno Julliard'a laf atanlar hakaret edenler oldu. Bunlar hoş değildi. Bizzat tanık olduğum bir sahne: Genç bir bayan öğrenci, yüzünü saklamaya çalışarak Julliard'a küfür ediyordu: "Defol git. Seni sevmiyoruz!" türünden. Lider olmak kolay değil. Sevenleriniz kadar sevmeyenleriniz de bulunduğunu asla unutmamak lazım.

MÜCADELEDE BÜYÜMEK

Öğrenci ve liselilerin liderlerinin pek çoğu 18, 19, 20, 21 yaşlarında. Ve pek çoğunun yakın militanlık geçmişine baktığımızda ilk eylemlerini 21 Nisan 2002'de Cumhurbaşkanlığı seçiminin ikinci turuna Le Pen'in katılmasının belli olması üzerine yaptıklarını saptıyoruz.

Daha önce vurguladığım gibi, o günlerdeki gösteri ve yürüyüşlere katılanlar arasındaki gençlerin ve çocukların yoğunluğu herkesin dikkatini çekmişti. O çocuklar büyüdüler: Mücadelelerini sürdürmek zorunda kalarak. Çünkü Chirac'ın atadığı değişik hükümetlerdeki bütün Milli Eğitim Bakanları ve bilhassa François Fillon öğrencilerin birçok hakkını sınırlamak istedi. Bunun üzerine eylemler sürdü: 2002, 2003, 2004, 2005 ve nihayet 2006'da.

Mücadele içinde pişti çocuklar ve bugünkü mücadeleciler, kararlı ve inançlı gençler oluştu. 2002'den bugüne dört yıl geçti: Militan dört yıl, miladi ondört yıla bedel.

Dünün çocukları hızla her şeyi öğrendiler: Militanlık mesleğinin bütün sırlarını da: Toplantı nasıl düzenlenir, gösteri ve yürüyüş nasıl hazırlanır, nasıl yapılır, polis müdahalesine karşı nasıl davranılır, göz yaşartıcı bombalardan kaçınmanın yolları nelerdir (Nitekim bir gösteride gençler "Asla maskesiz gösteri!" bandrolü taşıyordu. Pişmiş soğan da işe yarar. Aklınızda bulunsun) Evet her şeyi öğrendiler. Hazmettiler. Uyguladılar. Ve daha gençlere, yeni gelenlere aktardılar.

Böylesi hareketli dönemlerde siyasi partilere akın başlar: Nitekim Sosyalist Parti üyelik ödentisini 20 euroya indirdi ve internet aracılığıyla üyelik olanağı sağladı: 10 ile 17 Mart arasında SP'ye yedi bin yeni üye kaydedildiğini gazeteler yazdılar.

FKP'nin (Fransız Komünist Partisi) 33. Genel Kurulu bir rastlantı eseri 23 Mart'ta başladı. O gün kongreye katılan bin kadar delege açılış yapıldıktan sonra, öğleden sonraki Paris gösteri ve yürüyüşüne katılmak kararı aldı ve delegeler gösteri alanına kadar gelip dayanışmalarını sergilediler. Bu arada gençlere bildiri dağıtarak, tanımayanlara, FKP'nin görüşlerini tanıtmaya çalıştılar. Sonra Kongre'nin yapıldığı Bourget'ye döndüler. FKP'nin yeni sloganı şudur: "Sağı Yenmek. Solda başarmak". Bir de şu: "Union

Populaire”: Yani Halkçı Birlik. FKP’nin gençleri biraz daha çekmesi bekleniyor. Çünkü Genel Sekreteri Bayan Buffet’in modern ve yeni sol denebilecek görüşü genel kuruldan onay aldı.

Bütün gençler ille sol partilere veya devrimci partilere doğru gitmiyor. Nitekim Sarkozy’nin genel başkanı olduğu UMP de gençleri çekmeye çalışıyor: UMP’ye üye olmak için 25 euro ödemeniz gerekiyor. İsterseniz internet aracılığıyla veya SMS ile üyeliğinizi sağlayabilirsiniz. UMP 2005’te 16.000 yeni üyeye sahip olduğunu açıkladı.

Gösteri ve yürüyüşlerden ve sonrasındaki çatışmalardan korkan sağcı takımın olası seçimlerde ırkçı FN’i tercih etmesi olasılığı birçok gözlemciyi tedirgin ediyor.

22 Mart 2006’da yayınlanan bir kamuoyu yoklamasına bakılırsa Fransa’da insanların % 30’u “Ben ırkçıyım” diyor. Kamuoyu yoklamasını gerçekleştiren son derece ciddi bir kurum: İnsan Hakları İçin Dayanışma Ulusal Komisyonu. Ve bu rakam 2004’e oranla dört puan daha fazla. Bugün asıl çekinilmesi gereken mesele, bir kez daha vurgulamakta yarar var: Le Pen tehlikesidir. Evet Fransa’da gençlerin, çocukların geleceklerini garanti altına almaları için mücadelelerini aralıksız sürdürmeleri şart. Siyasi partilerde, sendikalarda, derneklerde. Eylemlerde, gösteri ve yürüyüşlerde ve yaşamın her alanında.

ÇOK KISA KAYNAKÇA

Philippe Alexandre'dan şu üç kitap :

Dictionnaire Amoureux de la Politique, Plon, 2011.

La Dernière Reine, Robert Laffont, 2013.

Notre Dernier Monarque, Robert Laffont, 2016. (François Mitterrand'a dair.)

Alain Duhamel : Une Histoire Personnelle de la Vème République, Points, 2015.

Olivier Duhamel : Le Pouvoir politique en France. La Ve République, vertus et limites, Seuil, 1993.

Franz-Olivier Giesbert : La Tragédie du Président - Scènes de la Vie Politique 1986-2006, Flammarion, 2006.

Serge July'den iki kitap :

Dictionnaire Amoureux du Journalisme, Plon, 2015.

Les années Mitterrand. Histoire Baroque d'une Normalisation İnachevée, Grasset, 1986.

Fransa'da siyaset, siyasi partiler ve siyasi gelişmeler konusunda şu kitaplarıma da bakılabilir:

Fransa'da Aşırı Sağ ve İrkçılık, Belge Yayınları, İstanbul, 1995.

Cezayir ve Berberiler, Doruk Yayıncılık, Ankara, 1997.

Fransa Seçimlerinde Le Pen Lekesi, Odak Kitap, İstanbul, 2002.

İspanya Ve Bask Gerçeği, Peri Yayınları, İstanbul, 2004.

AB'de Devlet, Fransa'da Korsika, Peri Yayınları, İstanbul, 2006.

Paris: Göseri-Kent, Peri Yayınları, İstanbul, 2006.

Fransa Mayıs 68, Kibele Yayınları, 2010. Bu kitaptaki ayrıntılı kaynakçayı tavsiye ederim.

Devet-Ulustan Federasyona, Kardelen Yayıncılık, İstanbul, 2010.

Felsefe Üzerine, Kardelen Yayıncılık, İstanbul, 2011.

Fransa Siyasetine Giriş, Kitap Bir, ekitap.ayorum.com, 2020.

M. ŞEHMUS GÜZEL

FRANSA SİYASETİNE GİRİŞ

KİTAP İKİ

CHIRAC YILLAR, GENÇLİK HAREKETİ, EYLEMLER

ekitap.ayorum.com